

Vesnik četrtek in ...
v Mariboru s pošiljanjem ...
... 7 dni, četrtek leta ...
... Slovenije ...
... Slovenija v Mariboru, Koroška cesta 5. ...
... do pošte ...
... se plačuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posredovanje štampa in ... 50 para.

Posredovanje plačani v gotovini.

Uredništvo: Koroška ...
št. 5. Rokopisni ...
... Upravnih ...
... naročino, ...
... Cene ...
... primeren ...
... reklamacije ...
... Čakveni račun ...
... urada Ljubljana št. 10.465.
Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

59. številka.

Maribor, dne 10 avgusta 1922

59. letnik.

KATOLIŠKI SHOD V MARIBORU

se vrši
v nedeljo, dne 20. avgusta 1922, na vrtu Dijaškega
semenišča, nasproti gimnazije v Koroščevi ulici 12.
SPORED:
1. Ob pol 8. uri se zberejo udeleženci na Slomško-
vem trgu pri stolni cerkvi, od koder ob 8. uri skupno
odkorakajo na zborovališče.
2. Ob pol 9. uri pridiga: Kanonik dr. M. Vraber. —
Po pridigi pontifikalna sv. maša.
3. Po sv. maši zborovanje o sledečih predmetih:
a) Položaj katoliške Cerkve: dr. A. Korošec, na-
rodni poslanec;
b) Katoliški tisk: J. Kremžar iz Ljubljane;
c) Vera v praktičnem življenju: dr. J. Leskovar;
d) Katoliška vzgoja v šoli: prof. Ivan Vesenjak.
4. Po zborovanju litanije presv. Srca Jezusovega,
posvetitev božjemu Srcu, zahvalna pesem in sv. blago-
slov. — Katoličani! Na branik za naše verske svetinj!
PRIPRAVLJALNI ODBOR.

Višje oblasti proti občinam.

(Iz govora poslanca g. Stanovnika na 106. seji nar.
skupščine.)
Vsaka država, ki je pravno urejena, ima podreje-
ne oblasti in to je tudi pri nas. Prva taka oblast, ki dela
red in mir v državi, je občina. Od občine gre naprej
na okrajno glavarstvo, potem na pokrajinsko vlado in
nazadnje pride šele ministarstvo. Tudi naša država je
tako urejena. Zato je naša dolžnost, da tudi mi pogle-
dimo, kako se sedaj dela na podlagi ustave v naši dr-
žavi. Občina, ki ima v prvi vrsti skrbeti za mir in red,
je tista oblast, ki je podlaga javnega miru in reda. —
Zato je pa tudi državna oblast dolžna, da občino pod-
pira, da ji gre na roke, ji daje moč, da more svoje na-
loge točno in dobro izvrševati. Toda pri nas je baš na-
sprotno.

Poglejmo najprej, kako se postopa od strani državnih
oblasti nasproti občinskim zastopom. Občinski zas-
toli imajo dolžnost, da izpolnjujejo odredbe okrajnih
glavarstev. Okrajna glavarstva izdajajo različne konce-
sije in pravice državljanom. Vsako tozadevno vlogo poš-
ljejo na dotično občino v svrhu sklepanja in poročanja.
Župan skliče občinski odbor, če je občina večja, po 36,
najmanj pa 16 odbornikov. Ti odborniki z vso resnost-
jo preuči vlogo, da bi dotično zadevo rešili pravično
in nadrejenemu oblastvu objektivno poročali. Toda kaj se
zgodí? Soglasni sklep občinskega odbora, opremljen
z županovim potrdilom in občinskim pečatom, pošlje
okrajno glavarstvo žandarmeriji, da ona razsodi, ali je
imel občinski odbor prav ali ne. Ali ni sramotno, da
pustimo, da se občinske avtonomne pravice na tak na-
čin zasramujejo? Zandarji naj poslušajo tam, kjer je
potrebno, zasledujejo in love naj falote in hudodelce,
ne kontrolirajo naj pa občinskih odbornikov, ki po
svoji najboljši vesti in vednosti vršijo ukaze predpo-
staviteljne oblasti.

Kako se postopa z občinskim premoženjem, naj
pokaže slučaj, ki je tako kričeč, da je treba, da ga sli-
ši gospod minister in da prepove, da se kaj takega ne
bo več ponavljalo.

V neki občini na slovenskem je kupil občinski zas-
stop zemljišče za regulacijo okrajne ceste. Napravil je
pravilno kupno pogodbo, zemljišče odkupil ter napra-
vil cesto, ostalo zemljišče je pa rabil za občinsko sej-
mišče. V času preobrata, ko je prešla občina v druge
roke, in dotični odbor ni bil več na krmilu, je vsa stvar
zastala in se to zemljišče ni prepisalo v zemljiški knj-
gi. Prav to leto pa, ni še dolgo časa tega, je okrajni
sodnik dotično zemljišče, o katerem je dobro vedel, da
je občinsko, prepisal na izjavo neke ženske na ime ne-
kega društva. In sedaj mora občina pri sodniku iskati
svoje pravice, da dobi to zemljišče nazaj. Ali ni čudno,
če okrajni sodnik, ki dobro ve, da je zemljišče občins-
ka last, to prepíše samo na izjavo neke ženske, da se
mora potem občina tožiti in pri sodišču iskati svoje
pravice?

Vzemimo drug slučaj, da vidimo, kako se postopa
s krajnimi šolskimi sveti. Pred vojso, okrog leta
1912 ali 1913 je deželni odbor kranjski vzel v najem
neko staro šolo v Sloveniji, katero je imel potem za
boletni urad in za stanovanje vodje boletnega urada.
Dotična najemnina se je določila tako, da je bilo od-
merjeno 200 kron za stanovanje, 300 kron pa za vzdrž-
evanje hiše in vrta. Toda kaj se je zgodilo? Po preobra-
tu, ko smo se ujediniili v skupno državo, so prenehali
tudi buletni uradi in je prešlo pobiranje užitnine v ro-
ke finančne kontrole ozir. finančnih stražnikov. V do-
tično šolo se je finančna kontrola vselila, ne da bi
vprašala krajni šolski svet ali sme ali ne, in ne da bi
vprašala če in koliko bo morala plačevati stanarine.
To je trajalo nekaj mesecev, ne da bi se kdo kaj zmenil
za plačilo. Zato je krajni šolski svet sklenil v svoji
seji, da o tem poroča predstojništvu urada, ker nika-
kor ne gre, da bi se kdo brez vsega nadaljnega nast-
nil v poslopju, ki je občinska last. Toda kaj se je zgo-
dilo? Dotični gospodje so se obrnili na okrajno gla-
varstvo in okrajno glavarstvo je dotično šolo enostav-
no rekviriralo in določilo za vse šolske prostore z
vrtom vred 600 kron letne najemnine. Dotični krajni
šolski svet bi moral dobiti najmanj še enkrat toliko
podpore od občine, da bi mogel plačati davke, šimni-
karja in drugo. Ali ni krivično, da se tako postopa, da
se na tak način kršijo obstoječi zakoni?

Ko se je krajni šolski svet proti temu pritožil, je
dobil odgovor, da je pritožba prekasno vložena in da ji
radi tega ni mogoče ugoditi.

Ali je potem čudno, če se razširja nezadovoljstvo
med ljudstvom, ko ljudje vidijo, da državna oblast tako
zorablja svojo oblast, da tako postopajo s svojimi pod-
rejenimi organi. Ali je potem čudno, če pravimo, da ni-
smo enakovredni v svoji državi. Če bi bila naša država
urejena tako, da bi bili državljani zadovoljni in da bi
se ščitile njihove pravice, pa bi bilo vse drugače v naši
lepi Jugoslaviji. Mi bi imeli zadovoljne in srečne držav-
ljane, mi bi imeli ljudi, ki bi šli radevolje v boj za nas.
Tako pa slišimo povsod samo zabavljanje in to samo
radi tega, ker nečete dati ljudstvu njegovih pravic.

V Sloveniji se je ustanovila pred daljšim časom
Slovenska županska zveza. Ta zveza ima namen, da
podučuje župane v njihovem poslovanju, da jih spod-
buja k pridnemu delovanju, da jim pa tudi daje pod-
uk in navodila, kako naj čuvajo avtonomne pravice
svojih občin. Zveza je priredila preteklo leto in tudi
letos več poučnih tečajev in iz tega mesta naj bo iz-
rečena javna zahvala deželni vladi za Slovenijo, ki je
šla zvezi vsaj toliko časa na roko, dokler se ni ču-
tilo, da hoče županska zveza tudi varovati pravice ob-
čin. Ko je neka podružnica županske zveze protestirala
proti krivicam, ki so se godile, ker so hoteli nekateri ob-
čine razkosati, ozir., ker so hoteli neki občine vzeti
pravice, je odposlala županska zveza resolucijo na no-
tranje ministarstvo. Notranje ministarstvo je odločilo,
da je to protipostavno, da se občine ne smejo pritoževati
proti takim stvarim, in je poslalo pokrajinski vladi v
Ljubljano nalogo, da se izreče ukor predsedniku Slo-
venske županske zveze. Radi tega torej, ker je varoval
interese občin, je dobil ukor! To ni lepo, tako se ne dela
za edinstvo in za ljubezen v naši državi. Zato bi jaz
mislil, da je zadnji čas, da postanemo res ujedinjeni,
da se pričnemo ljubiti med seboj in da pričnemo ne-
pristransko postopati drug proti drugemu. Če se bo
tako delalo, ne bo več toliko vika in krika in toliko ne-
zadovoljnosti, ne bo več toliko vpitja, da se nam godi
krivica in ne toliko pristranosti, radi katerih trpe naši
državljani dostikrat veliko škodo.

Zaslombo bo pa imela država na državljanih le te-
daj, če bo spoštovala pravico, če bo spoštovala na pod-
lagi ustave postavljene zakone in če bo slišala glas ti-
stih, ki se pritožujejo, da se jim godi krivica.

Če bo naša vlada tako delala, da bo upoštevala
pravico, da bo ščitila revnega pred bogatejšim in gleda-
la na to, da dobijo vsi enako pravico, potem lahko pri-
čakujemo boljše bodočnost in imamo lahko zavest, da
bo naša država močna in da bodo njeni državljani
srečni, kar je želja moja in vseh dobro mislečih
državljanov.

Iz naše davčne politike.

(Besede g. poslanca V. Pušenjaka v narodni skupščini).

Če si nekoliko ogledamo posamezne vrste davkov,
ki so zapopadeni v državnem proračunu dohodkov, mo-
ramo naglasiti, da je splošna želja vseh gospodarskih
krogov, da se vendar enkrat že izvede izenačenje dav-
kov na način, da se bremena enakomerno razdele na
vso državo in da se vsi sloji enakomerno obremene
po svoji davčni moči.

Osebna dohodnina.

Adaljna zahteva je, da se zlasti glede dohodnine
nekoliko obzirneje postopa proti davkoplačevalcem. —
Osebna dohodnina se plačuje samo v prečanskih kra-
jih. Pred prevatom se je plačevala od lastnih dohod-
kov 1600 K dalje. Leta 1919 se je ta stopnja zvišala na
4800 kron, letos smo pa s težavo dosegli, da se je ta
stopnja zvišala na 10.000 kron. Pa tudi ta stopnja je do-
sti prenzika; kajti danes 10.000 kron ne pomeni tega,
kar je pred svetovno vojno pomenilo 1.600 kron. Dan-
es za 10.000 kron ne morete kupiti toliko blaga, koli-
kor ste ga dobili pred vojno za 1.600 kron. Treba bo
torej v bodoče, ako še ostane osebna dohodnina — ker
ni videti, da bi se preveč žurili z novim davčnim za-
konom — gledati na to, da se eksistenčni minimum
znatno zviša.

V letošnjem finančnem zakonu se je glede osebne
dohodnine marsikaka stvar poslabšala. Odpravili so
osebni pozivi za davčno napoved, odpravili so se dav-
čni plačilni nalogi in skrajšal se je prizivni rok od
30 na 15 dni. Vse te novotarije, ki niso v prid ne dav-
čni oblasti in ne davkoplačevalcem, naj se zopet odpra-
vijo in naj ostane v tem oziru vse pri starem.

Davek na poslovní promet.

Davek na poslovní promet povzročá v krogih na-
ših kmetov, malih obrtnikov in trgovcev največjo ne-
voljo. V mnogih krajih se kmetje ne pečajo samo z
obdelovanjem zemlje, ampak so tudi obrtniki in trgov-
ci. Poglejmo na primer razmere v okrajih Gornji grad,
Šoštanj, Slovenjgradec in Marenberg. Tam vsak kmet
več ali manj baranta z lesom. Ni treba, da bi bil lesni
trgovec. Tam je stara navada, ki se je razvila radi tega,
ker kmetje ne pridelujejo žita toliko, kolikor ga potre-
bujejo za svojo potrebo. Nekateri ga pridelujejo zelo
malo, drugi pa skoro nič. Ti kmetje niso lesni trgovci,
ampak so po svojem pravem poklicu mali ali srednji
posestniki, ki si ohranijo svojo življensko možnost na
ta način, da se nekoliko pečajo z lesno trgovino. Ti
ljudje morajo tudi plačata davek na poslovní promet,
kakor mali obrtniki in drugi mali ljudje, ki nimajo
bogve kakih dohodkov. Ta zakon bo treba tako spre-
meniti, da vsaj taki ljudje, ki se ne pečajo stalno s
trgovino, ampak napravijo tu in tam tudi kako malo
kupčijico, ne bodo prisiljeni plačevati davka na po-
slovní promet.

Davek na vojne dobičke.

Dalje je potrebno, da se izpremeni naredba glede
davka na vojne dobičke. Tudi tu vidimo, da je ta da-
vek za naše razmere težko breme, in to zlasti za naše
kraje, kjer se je ta davek itak že pobiral. Mi vidimo,
da je to breme tem bolj težavno sedaj, ker se zahteva,
da se plača davek nazaj za leto 1920, ko je takorekoč
minilo že skoro dve leti. Teško je sedaj ta davek pla-
čevati za nazaj, ker se s tem onemogoči vsako gospo-
darsko preračunavanje in se razdirajoče vpliva na gospo-
darsko življenje ter ovira vsaka trgovska in industri-
jalna podjetnost. Treba bi bilo ta davek za nazaj od-
praviti in v bodoče opustiti vse davke, ki se odmerjajo
za nazaj, ker je s tem onemogočeno vsako delovanje
trgovcev in obrtnikov.

Invalidski davek.

Nadaljni davek, ki se od leta do leta povišuje, je in-
validski davek. Letos se je ta davek povišal na ta način,
da se je reklo, da je treba ta davek odločiti v višini 4
dinarjev na vsakega prebivalca, tako, da znaša samo za
Slovenijo 4 milijone dinarjev. Drugo, kar moram tudi
grajati, je to, da se mora invalidski davek plačevati tu-
di od osebne dohodnine, kakor se je to letos določilo.
Ko se je v prvi sekciji finančnega odbora razpravljalo
o raznih davkih in poklicalo finančne delegate iz vseh
pokrajin k tej razpravi ter poslušalo njihova poročila,
je bilo zadnje vprašanje, ki ga je stavil predsednik
finančnega odbora: «Gospod delegat, blagovolite po-
vedati, ali je mogoče še kak davek povišati?» Resnici na
lubo moramo povdariti, da je delegat za Slovenijo od-
govoril: «Pri nas ni mogoče osebne dohodnine več po-
višati, ker smo pri osebni dohodnini davčni vijak tako
navili, da ga bolj ne moremo».

Kljub tej izjavi finančnega delegata se je sklenilo,
da se bo invalidski davek odmerjal kot doklada k oseb-
ni dohodnini. Na ta način se bo dohodnina za bodoče
leto znatno zvišala.

Potreba davčne reforme.

Znano je, da pride največ nezadovoljnosti v naši
državi od tega, ker imamo v vsaki pokrajini celo vrsto
različnih davkov, ki si v posameznih pokrajinah niso
enaki. Radi tega je potrebno, da se napravi veliko-
optezna davčna reforma. Način pobiranja davkov, ki
vlada v Sloveniji, je zastarel in je jako krut za davko-
plačevalce. Kadar se bo sklepal nov davčni zakon, mo-
ramo zahtevati, da se ne bodo upoštevale samo potrebe
države, ampak da se bodo tudi uvaževale opravičene
zahteve davkoplačevalcev: Davčni zakon naj tvori kom-
promis med potrebami države in med zahtevami davko-
plačevalcev.

Mi vidimo, da so razne države, na primer Italija in
Nemčija, že izvedle davčno reformo. Italija ima nov
davčni zakon z dne 24. novembra 1919, Nemčija pa od
29. marca 1920. Tudi pri nas je treba to čimprej iz-
vršiti.

Na podlagi načel, ki jih vidimo izražene v naši usta-
vi, je treba izdelati nov davčni zakon.

Mi bi mislili, da bo naše finančno ministarstvo uva-
ževalo te določbe ustave in da se bo oziralo na zgled
Italije in Nemčije, kjer so sklenili davčni zakon, ki od-
govarja tem načelom, ki pa obenem tudi napravi vse
davčno zakonodajo enostavno. Toda naše finančno mi-
nistarstvo je sicer sklicalo posvetovanje in se je ob tej
prilici izvolila komisija, ki izdeluje nov davčni zakon;
a ta davčni zakon bo jako podoben bivšemu madžar-
skemu davčnemu zakonu. Zopet hočejo uvesti tri vrste
davka, in sicer prvič davek od prisosa raznih gospo-
darskih panog: zemlje, hišne najemnine, obrti itd. Za-
nimivo je, da hočejo določiti, da bi se od zemlje pla-
čalo kot davek 20 odstot čistega donosa, od hišne na-
jemnine 12 odstot, od obrti in trgovine pa samo 10 od-
stot. Torej hočejo zemljo najbolj obdačiti.

Kot drugo vrsto davka hočejo uvesti dohodninski
davek po celi državi. Tretjo vrsto davka pa tvori pre-

moženjski davek ali davek na imetje. Imeli bi torej tri vrste davka, ki bi bile najtežje breme zlasti za nižje sloje.

Naše zahteve glede davčne reforme.

Mi zahtevamo — in to je zahteva moderne davčne zakonodaje, da se uvede samo ena in edina oblika davka. Ako pridemo do tega, da dobimo nov davčni zakon, moramo to zahtevati prvič na podlagi načel, katere določa naša ustava. Drugič pa moramo to zahtevati, da ukinemo vse dosedanje davke po prinosu, ker niso socialni in pravični, ker ni mogoče natanko ugotoviti osebne ekonomske moči posameznih davkoplačevalcev. Tretjič pa zahtevamo to, ker je potrebno, da se uvede davčni način, ki bo po svojem ustroju kolikor mogoče enostaven in se bo lahko uvedel, ne da bi zahteval velikega upravnega aparata. Novi davčni sistem mora biti tak, da bo mogoče zmanjšati število davčnega uradništva, tako da pobiranje davkov ne bo zahtevalo velikih stroškov in bo odgovarjalo načelom dobrega državnega gospodarstva.

Ako uvedemo samo eno vrsto davka, moramo zahtevati večjemu se to, da bi se za ljudi z visokimi dohodki uvedel kot popravek še neki popravljeni premoženjski davek. A za splošno je dovolj, če imamo samo eno vrsto davka za vse sloje v vsej državi.

Če si sedaj na koncu še nekoliko ogledamo davčno politiko, ki naj bi se vodila v bodoče, moramo gratulirati to, da se pri nas skoro vsako četrletje uvedejo kakoli vsi posredni ali neposredni davki. Obstoječi davki se vsak trenutek povečujejo. Posledica tega je, da pri nas od dne do dne raste draginja in da naša valuta od mesca do mesca pada. Načela, katerih naj se v bodoče drži naše finančno ministrstvo, naj bi bila sledeča:

Davčna obremenitev naj se potem davčne reforme uredi tako, da jo bodo mogli prenesti vsi sloji naroda! Davčna bremena naj se v vseh pokrajinah in v vseh panogah izenačijo! Dobiti moramo enotno zakonodajstvo, ki bo odgovarjalo modernim, pravičnim zahtevam davčne zakonodaje.

Vsako pristransko postopanje glede pobiranja davkov v posameznih pokrajinah naj se v bodoče opusti! V odbore, oziroma v komisije, ki se bodo pečali z davčno reformo, naj se pritegnejo poleg finančnih strokovnjakov tudi zastopniki gospodarskih krogov!

NASI POSLANCI ZA ŽIVINOREJCE!

V Sloveniji vlada silna suša, ki preti uničiti vse poljske pridelke. Posebno hudo vpliva na travnike. Sena je bilo letos komaj eno četrtno normalnega pridelka, otavo je pa suša popolnoma uničila in je ne bo nič. Travniki in deteljišča so popolnoma izžgana, vsled česar preti naši živinorejci pogubonosna nevarnost. Tudi paša, zlasti v goratih krajih, je docela uničena. — Ljudje morajo že sedaj živino prodajati in prišlo bo tako daleč, da jo bodo morali prodajati za vsako ceno. Ako pa kmetje ne bodo imeli živine, tudi ne bodo mogli gnojiti svojega polja, vsled česar se bo poslabšal pridelek živil. Zlasti občutno bo to, ker se ne more dobiti nadomestka umetnih gnojil.

Nadalje bo tudi nastalo veliko pomanjkanje mleka, kar bo občutilo še prebivalstvo mest, trgov in industrijskih krajev.

Iz navedenih razlogov je nastala nujna potreba, da se nemudoma prične pomožna akcija in s tem prepreči katastrofa, ki nam preti.

Iz teh razlogov so poslanci Jugoslovanskega kluba, Kranjc, Hohnjec, Pušenjak, Žebot in Stanovnik predložili ministrskemu svetu sledečo nujno prošnjo:

Ministrski svet naj sklone, da se takoj prepove izvoz vseh vrst živinske krme, kot sena, slame ali močnih krmil. Vlada naj nemudoma odredi, da se še sedaj nakupi poceni krma za živino v krajih, kjer je iste dovolj ter se pošlje v pasivne kraje.

Da se dovoli prosti prevoz nakupljenih krmil po železnici ali vsaj po znižanih cenah.

Da se nabavi dovoljno količino živinske soli. Vlada naj dovoli carine prost uvoz krmil iz sosednjih krajev.

Končno naj ministrski svet dovoli znaten kredit, da se ta pomožna akcija nemudoma uvede in otme živinoreja v naših krajih.

Naši poslanci so torej storili vse, kar je bilo v njihovih močeh, da se prepreči katastrofa, ki grozi naši živinoreji, toda žalibog se mora pibiti, da poslanci samo stojneži niso ganili z mezincem, da bi priskočili na pomoč našemu ljudstvu. Slovensko ljudstvo, zapomni si to dobro ter ob priliki prihodnjih volitev obračunaj temeljito s tvojimi največjimi škodljivci — samostojneži!

Iz poglavja o narodnem gospodarstvu.

Vinogradništvo.

Splošno stanje vinogradov in naši državi je zelo povoljno. Malenkostno deževje v zadnjih dneh je vplivalo zelo ugodno na razvoj grozdja. V vinskih skladiščih in kletih je še več kot polovica lanskega vinskega pridelka. Treba pa omeniti, da zelo nazadujejo vinske cene po južnih krajih naše države. Francozi so pokupili iz južnih krajev dokaj rdečega vina, a ga ne morejo odpraviti v Francijo radi pomanjkanja vagonov. Železniški promet od Siska naprej je za tovore malodane ustavljen. Naše vinogradnike bo tudi zanimalo, ako jim sporočimo, da je sklicala Zagrebška trgovsko obrtna komora 2. t. m. v Zagrebu posebno posvetovanje vinskih trgovcev. V Zagrebu zbrane vinske trgovce je vprašalo ministrstvo trgovine, naj mu naznani, koliko vina bi se lahko izvozilo iz naše države v Češkoslovaško in Čehi bi nam potem dali kot protiuslugo za naše vino — pivo. Nekateri

vinski trgovci so svetovali, naj komora sploh ne odgovori trgovinskemu ministrstvu na stavljeni vprašanje, ampak mora vlada predvsem najprej urediti neznosno slabe razmere na železnicah, znižati tovarnino na polovico in dokler se temu ne ugoti, sploh ni govoriti o kakem vinskem izvozu večjega obsega. Tako dolgo, dokler rabi en vagon vina iz Vršca v Zagreb 40 dni in dokler se mora plačati za tovarnino tega vinskega vagona (80 hektov) 40.000 K, je še misel na izvoz naravnost smešna. Ne smemo pa pozabiti, da stane prevoz enega vinskega vagona iz Vršca v Brno na Moravsko 70.000 K. Iz ravnokar navedenih vzgledov pač lahko uvidimo, da je pri tako visoki železniški tovarnini izvoz naših vin v Češkoslovaško naravnost izključen.

Tedenski pregled žitnega trga.

Visoka češkoslovaška valuta, živahno povpraševanje po naši pšenici ter moki od strani Avstrije, malenkostne žitne zaloge pri naših velikih domačih mlinih, zastoj tovarnega prometa od 13. julija naprej, zakasnitev žetve za cele tri tedne — vsi ti ravnokar omenjeni vzroki so zadnje dni znatno vplivali na povišanje cen vsem žitnim vrstam. Se pred enim dobrim tednom je bila pri nas pšenica po 1.450—1.500 K, a danes je že po 1.550—1.600 K. Češka je kupovala pri nas pred kratkim pšenico po CK 2.25—2.30, a danes, ker je povišana izvozna cena na 8.000 K pri vagonu, se naša pšenica sploh ne more več izvažati v Češkoslovaško. Madžarska pšenica stane danes 7.200—7.300 madž. kron, kar znaša v naši valuti 1.250—1.260 K. Češka plača za madžarsko pšenico CK 230 in pride franco Bratislava na 2.000 in ako odbijemo od svote carino in prevoz, je madžarska pšenica za Čeha veliko cenejša kot pa naša. Edino nemška Avstrija bi kupovala našo pšenico in jo plačevala dražje kot Čehi, a ni v stanu, da plača naročila radi njene nič vredne valute. Koruza je v ceni poskočila na 1.350 K, ker so izgledi na novo koruzno žetev radi pomanjkanja dežja v Vojvodini zelo slabi. Vsekakor pa še lahko popravja povoljno mokro vreme slabo koruzno stanje v naši državi. Izvoz naše koruze je nemogoč, ker se trži romunska koruza po CK 1.75 franko Dunaj, kar odgovarja 1.420—1.430 našim kronam. Izvoz ovsa sploh ni dovoljen in doma se gibljejo cene ovsa med 1.150—1.250 K po kakovosti. Moke se veliko porabi doma, a tudi za inozemstvo, radi tega pa tudi rastejo cene moki. V Vojvodini že zahtevajo po 1.500 K za nularico. Madžarska zahteva 150—160 K franko Dunaj, kar odgovarja 2.700—2.800 za nularico — toraj roma v Nemško Avstrijo po večini madžarska moka.

Trgovina s slivami.

Izgled na letošnjo slivno letino je zelo ugoden. V Posavini povsod pripravljajo sušilnice za nove slive, ker se sušenje sliv bolj izplača kot pa žganje slivovke. Že sedaj ponujajo tuji 35 K za 1 kg suhih sliv. Angleži in Švicarji so že razposlali po Bački svoje ljudi, ki zaključujejo trgovske pogodbe za izvoz naših suhih sliv v ogromnih množinah. Pekmeza se bo letos iz naših sliv veliko manje napravilo kot druga leta, ker tirja proizvod pekmeza velike denarne investicije in bi se proizvod pri vednem padanju naše valute niti ne izplačal. Po krajih krog Broda, Požege, Nove Gradiške in v brdovinih delih Bosne pa že delajo predpriprave za žganje sliv, ker v ravnokar omenjenih slivorodnih krajih ne poznajo sušilnic.

XIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.

Zatec, CSR, dne 1. avg. 1922. Celih osem dni smo imeli mrzlo vreme in rastlina ni le zaostajala, nego zelo obstala v razvoju; zadnji teden smo pa imeli lepo, toplo vreme, katero ji je veliko koristilo pa tem bolj, ker je vmes tudi deževalo. Škoda, povzročena po nevihti dne 16. in 17. m. m. se polagoma popravlja. Samo ob sebi je pa razumljivo, da se sledovi nevihte ne dajo popolnoma izbrisati. V mnogih, normalno se razvijajočih nasadih še vidijo na pol izgotovljene kobule. Pri ugodnem vremenu bomo dobili egalno in popolnoma razvito, lepo zeleno blago najbolješ kako—O množini letošnjega pridelka govoriti bi bilo prezgodaj, ko imamo do obiranja še skoro tri tedne. Na hmeljskem trgu postaja vedno bolj mirno in cene grede polagoma nazaj. Povprečno se plačuje za 50 kg 1500—1700 č. K.

Spalt, Bavarsko, dne 25. jul. 1922. Po hudi vročini dne 16., 17. in 18. t. m. je silno deževalo in dva dni je razsajala silna nevihta in burja, katera je povzročila po sadonosnikih in hmeljiščih obilo škode. Ker ima zemlja zadosti vlage, se bo prehod iz cveta v kobule hitro izvrševal. Pri ugodnem vremenu upamo na ugodno letino.

Tettang, Vrtlenberško, 26. 7. 1922. Neugodno, mokrotno mrzlo vreme zadnjih 14 dni s skoro neprenehanim deževjem in skrajno nizko dnevno in nočno temperaturo (navadno le 5 stop. C) je kaj neugodno vplivalo na hmeljsko rastlino, katera je po zunanji obliki še preerec bujne rasti, vendar pride natančen opazovalec do prepričanja, da imajo zgodnji hmelji neko «koničasto» obliko in da se pri poznem hmelju kobulski nasadi začeli sušiti in da odpadajo. Hmeljarji bodo torej letos glede množine doživeli neko neprijetno presenečenje. Zgodnega in poznega hmelja bo morda toliko kot lansko leto. Z obiranjem se bo pričelo prve dni meseca avgusta.

KATOLISKI SHOD V SLOVENSKI BISTRICI

se vrši

v nedeljo, dne 27. avgusta 1922, na prostem pri župnijski cerkvi ob pol 9. uri dopoldne.

SPORED:

1. Ob pol 9. uri se zberejo udeleženci pri klosterski cerkvi, odkoder bo procesija z Najsvetejšim na zborovališče k župnijski cerkvi.
2. Takoj po procesiji pridiga: P. n. g. Pavel Živortnik iz Maribora. — Po pridigi sv. maša.
3. Po sv. maši zborovanje o sledečih predmetih:
 - a) Položaj katoliške Cerkve: dr. Josip Hohnjec, narodni poslanec;
 - b) Katoliški tisk: Franjo Žebot, narodni poslanec;
 - c) Vera v praktičnem življenju: dr. Josip Leskovar;
 - d) Katoliška vzgoja v šoli: urednik Fr. Smodej iz Ljubljane.
4. Po zborovanju litanije presv. Srca Jezusovega, posvetitev božjemu Srcu, zahvalna pesem in sv. blažoslav.

KATOLICANI!

Na branik za naše verske svetinje!

PRIPRAVLJALNI ODBOR.

Katoliški shod v Ptujju.

Blagodejen dež, ki je v soboto ponoči orosil izsušeno zemljo, je znatno ohladil ozračje in nedeljo jutraj in kopicenje grozečih oblakov ni obetalo lepega dneva. Kljub temu so se že v zgodnjih jutranjih urah začele zbirati množice ljudstva na minoritskem trgu v Ptujju okrog spomenika Matere Božje, ki je bil dostojno okrašen z venci in mlaji. Pod spomenikom je bil postavljen ličen oltar. Toda kmalu po 8. uri je začelo rosi in pripravljalni odbor je sklenil, da se vrši slovesna služba božja v župni cerkvi. Sv. maša je v nabitno polni cerkvi služil ob asistenci domačih č. gg. duhovnikov mil. g. prošt ptujski. Cerkveni govornik je v jasnih izjavah osvetlil boj med vero in nevero ter njihov vpliv na življenje. Po končani božji službi se je nebo zvedrilo in shod se je mogel neoteno vršiti na minoritskem trgu.

Shod je otvoril v imenu pripravljalnega odbora g. prof. Kolarič ter po kratkem nagovoru pozdravil zbrano osemstisočglovo množico in govornike ter predlagal v predsedstvo gg. Mihael Brenčiča, župana Turka iz Sv. Trojice v Halozah in g. prof. Mlakarja.

G. Brenčič se zahvali na zaupanju in podeli besedo g. poslancu Sušniku.

G. poslanec prof. Sušnik uvodoma omenja kulturni boj, čegar obstoj je potrdil tudi Pribičević. V tem znamenju stoji pri nas tudi šolsko vprašanje, katero rešiti, v versko in narodnostno mešani državi kot je naša, ni lahka stvar. Vlada pa se niti ne zmeni za pravično rešitev tega vprašanja, ampak enostransko uvaja in naše šole svobodomisilstvo in protiverski sokolski duh. Napram temu mi ne moremo ostiti ravnodušni, ker gre za bodočnost naših otrok, gre za izveličanje njihovih duš, gre za narod. Mi hočemo šolo, v kateri bodo imeli stariši prvo besedo in po njih Cerkev kot njihova zastopnica. (Odobranje.) Država pa hoče uvesti monopol na izobrazbo in vzgojo. Zato se pripravlja zakon, po katerem bodo morale biti vse šole državne. V teh šolah se v višjih razredih odpravljajo verouk, in ljudski šoli pa naj bi poučevali vero v Boga posvetni učitelji. Kakšni so ti učitelji, okušamo na žalost vsak dan. Svobodomisilstvo in liberalizem je omračil zaradi ljubelega kruha mnogo poštene učitelje. Da, treba je pravega poguma, biti danes član Slomske zveze. Toda še ta peščica krščanskih učiteljev je preganjana in zapostavljena. Klobuk z glave pred temi učitelji! Živelo naše krščansko učiteljstvo! Če je torej večina učiteljstva protiverska in sokolska, kako naj torej vzgaja šolsko mladino v verskem duhu in jo uči verovati v Boga, če pa učitelj sam ne veruje? Država pa gre še dalje in ne priznava niti spričeval zasebnih šol. Kdor ni hodil v državne protiverske šole, ta nima pravice do javnih služb. Celotno največji nasprotniki vere odobravajo versko vzgojo kot nekaj nenadomestnega. Ni vzgoje brez vere in brez Boga. (Tako je!) Kristus sam je dal Cerkvi nalogo in dolžnost vzgajati z besedami apostolom: Pojdite in učite vse narode; kajti, kdor vas posluša, mene posluša. Država pa hoče proti temu evangeliju postaviti svoj evangelij, čegar plod je kapitalizem, militarizem, absolutizem, pauperizem in drugi protiljudski izrodki. Zato odklanjamo sokolstvo in svobodomisilstvo. (Tako je! Proč z njimi!) Hočemo pa vzgojo srca in spodbudo za stremljenje k božji podobnosti, k Bogu. Za tako vzgojo pa imajo vse poklicne sposobnosti stariši. Njim pripada oblast nad šolo, učitelji pa so namestniki staršev. (Tako je!) Pošten učitelj, če ne more zadostiti zahtevam staršev, rajše zapusti šolo. Mi ne kratimo državi pravice sodločevanja, toda monopola ji ne priznamo. Monopol pomenja suženjstvo, suženjstvo pa je izdajstvo. Mi pa nočemo biti «ropske duše» nikomur in torej niti izdajalci. Svobodo hočemo za vse veroizpovedi. Ker smo Slovenci in ker smo katoličani, zahtevamo slovensko katoliško šolo. Ne smemo pozabiti, da je država zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi države. (Živijo! Živahno odobranje.)

G. poslanec Gostinčar, burno pozdravljen, je govoril o krščanskih organizacijah. Pojasnil je veliko socialno delo katoliške Cerkve in uveljavljanje katoliških načel v socializmu. Omenil je društva za zamernost mladi, redovniške kongregacije za postrežbo bolnikov, družbe za podpiranje revežev ter gospodarske organizacije na katoliški podlagi. Vse te organizacije temelje na ljubezni do bližnjega, do Boga in zaradi Boga.

Samo na katoliških načelih je torej mogoče pravično rešiti socialno vprašanje. Vsak stan se po svoji sorodni stroki organiziraj v skupino. V teh skupinah treba gojiti čut krščanske ljubezni in vpoštovanja, da je vsak posameznik in vsak stan odvisen od družbe. La tako bo mogoče enakopravno razdeliti pravice in dolžnosti, ker pred Bogom smo vsi enaki. Kjer ni Boga, ne more biti zadovoljstva in enakosti. Zadovoljstvo pa dosežemo le s podpiranjem eden drugega. Krivi smo sami, če se nam slabo godi, ker vsak gleda in išče le sebe in svoj trebuh, njegov bližnji pa naj pogine in propade. To je pa zato, ker manjka ljubezni do bližnjega. — Brez katoliških organizacij se ne bo rešilo socialno vprašanje. Končno govornik poziva vse navzoče na krepko organizacijo vse hstanov na katoliški podlagi.

G. dr. Jerovšek v temperamentnem, mestoma zdravo šalo zabeljenim govorom pobija držno trditelj protialkoholiških listov, čes, da so za čistost in v korist vere in Cerkve. Njihova pisava, odnosno molk, ko v odločilnih trenutkih ne povzdignejo svojega glasu v obrambo vere in Cerkve, pa dokazuje da se njihovo protialkoholizmo malo ali celo nič ne razlikuje od najhujših framazonskih časopisov. Da, še več! Ti prikriti sovražniki vere, posebno v domačem tisku, s kapljo za kapljo zastrupljajo srca našega ljudstva. Kako škodljivi

yo je slabo časopisje, dokazujejo tudi poslanice svetih Očetov in sklep belgijskih škofov, da se vsakega, ki čita brezversko časopisje, izobči iz Cerkev. Ta strašna kazen je popolnoma upravičena, če se pomisli, kako škoduje slab tisk človeštvu sploh in posamezniku še posebej. Zidje so z denarjem in tiskom preplavili svet in zastrupili katoličanstvo s svojim vplivom, ki nosi žalostno zaslugo, da so mnogi katoličani postali mlačni, ali celo odpadli ali bili izobčeni iz Cerkev. Proti temu tisku se moramo boriti s katoliškim časopisjem. (Živijol) List pa, ki se ne poteguje za krščanska načela, ni krščanski list! (Tako je!) Ven iz naših družin s protiverskim časopisjem! Ljudje božji! Pojdite od hiše do hiše, zlasti mladina, in pridno priporočaj katoliški tisk, protiversko časopisje pa pomagajte izpodrivati. Delovati za razširjenje in podporo dobrega časopisja je aostolsko delo in kot tako zaslužno za nebesa. Ako bodete podpirali katoliško časopisje, tedaj ni daleč čas naše popolne zmage. (Burno odobravanje.)

G. poslanec Zebot je viharno pozdravljen govornik o katoliških načelih v javnem življenju. Ž njemu la stno živahnostjo je očrtal sedanjo protikatoliško vladno, ki se naravnost norčuje iz svetih stvari. S stvarnimi dokazi je govornik pojasnil potrebo odločno katoliških poslancev in politikov. Nekatoliški in brezverski politiki nimajo ne srca, ne vere in zato tudi ne cesti. Davki nimajo nobenega božjega blagoslova v rokah teh brezvercev. Bolnike iz bolnic mečejo na cesto, dočim se sipljejo milijoni za sokolstvo, za fašiste, da potem ubijajo in prepepajo ljudi drugačnega mišljenja. Samo enakopravnost in avtonomija bo rešilo državo iz teške krize. Zato moramo katoličani uveljaviti naša pravična načela in zahteve v politiki, da dosežemo enakopravnost, svobodo in avtonomijo. (Živela avtonomija!) Usoda združene Slovenije in vere naših očetov je v vaših rokah, o volilci, je v volilnih kroglicah, v krščanskem časopisju in organizacijah. Katoliška misel povsod zmaguje! (Živijo. Odobravanje.)

Končno se oglasi k besedi še g. Meško, posestnik iz Polenšaka. V imenu zborovalcev se je zahvalil govornikom in v primerih pokazal, da je sreča in blagostanje le v tisti hiši, kjer družinski oče zbira svojo družino zjutraj, opoldne in zvečer pred razpelom, domačim oltarjem v svoji hiši! Pomnite možje besede govornikov in odločno zastavite besedo in pest za pravice slovenskega ljudstva in svete katoliške vere! Svoji rodni grudi in rimskemu poglavarju, Kristusovemu namestniku, sveti katoliški Cerkev se ne bomo izneverili! Naj živi verno slovensko ljudstvo! Naj živi njegova narodna duhovščina! Naj živi avtonomija združene Slovenije! (Gromoviti živio-klivi.)

G. prof. Kolarič je prečital več zadevnih resolucij, katerih vsebina se krije z že objavljenimi resolucijami, ki so bile sprejete na drugih katoliških shodih. Predsednik g. Brenčič se je z bodrilnimi besedami zahvalil za obilno udeležbo in zaključil shod, ki se je potem mirno razšel.

Za naše cestarje.

(Iz govora g. poslanca Zebota v narodni skupščini.)

Dober gospodar, ki hoče svoje posestvo ohraniti, da mu bo donášalo dobiček, mora pred vsem skrbeti za dobre ceste. Občina, ki hoče, da bodo občani zadovoljni da bodo lahko izvažali blago, ki ga proizvajajo, rabi do bre ceste. Mi opažamo, da naš proračun za naše prečanske kraje ne predvideva možnosti, da bi mi mogli ohraniti one ceste in druga prometna sredstva, katera smo vsaj do sedaj imeli; nikakor pa ne vidimo v našem proračunu možnosti, da bi si zgradili nova prometna sredstva, da bi dobili nove cestne zveze, katerih potrebo vidimo na vsakem oglu.

Mi vidimo, da znaša proračun ministrstva za javna dela 268,762,320 dinarjev. Na Slovenijo odpade od te svote samo 10,416,905 dinarjev. Res gre srbijanskim okrajem nekoliko več, ker so neprečanski kraji mnogo trpeli radi svetovne vojne. Toda, da se naši kraji glede javnih del tako zapostavljajo, tega pa nismo pričakovali in tudi ne zaslužili.

Predvsem pa se moramo ozreti v naše cestarje, katere so tako neusmiljeno reducirali, da je to brez primere! Mi smo videli, da se redukcija cestarjev v prečanskih krajih, posebno v Sloveniji, ni izvršila toliko radi dejanske potrebe ali potrebe proračuna ali dvanajestin, kakor radi potrebe strankarstva. Strankarstvo je igralo pri zmanjšanju števila cestarjev tako veliko vlogo, lahko bi navedli slučaje, da so bili n. pr. v delokrogu mariborske gradbene sekcije odstavljeni cestarji, ki se niso klanjali gospodu direktorju, gospodu inženirju, ki je hud demokrat.

Isto se je godilo v delokrogu gradbene sekcije ljubljanske. Kdor ni bil demokrat, kdor ni prisegal na demokratsko zastavo, hajdi kamor hočeš!

Sedaj pa hočemo čisto na kratko še pokazati, kako so plačevali te uboge ljudi, ki so jih vrgli na cesto. Pred redukcijo je imel cestar, ki je oskrboval 5 ali 6 km ceste, 55 K mesečne plače. Poleg tega je imel 50 K dnevne dloklade, za družino pa 12 K, naj je štela toliko ali toliko članov. Računajmo, kako je mogel s to borno plačo izhajati človek, ki je opravljal od jutra do večera službo ne za-se, ampak za dobrobit države in ljudi, ki bivajo v državi!

In še nekaj drugega! Sedaj, ko so vrgli te ljudi na cesto, kaj so jim dali? Ni se jim dala možnost, da bi lahko živeli, kakor se spodobi, ampak dali so jim samo 80 K dnevno in to za družino 12 članov. To je sramota, da država, ki se šteje za moderno, daje 12članski družini na dan samo 80 K.

Ministrstvo za javna dela kakor tudi gradbene direkcije niso imele nobene pravne in proračunske podlage, da bi bile vrgle naše cestarje na cesto, preden je

bil proračun sprejet. Kajti po starem proračunu — po dvanajstinah — so imele toliko in toliko cestarjev plačevati. Kar izide nekega lepega dne, preden je bil novi proračun v razpravi, naredba pri ministrstvu za javna dela: hajdi, vrzimo one uboge pare na cesto, naj živijo s svojimi rodbinami kakor hočejo! Ministrstvo za javna dela je tu gazilo zakon in je postopalo protizakonito.

Proračun ministrstva za javna dela za prečanske kraje, predvsem pa za Slovenijo, je tako malenkosten, da je nemogoče vzdrževati ceste s temi malimi krediti na dosedanjih višini, bodisi da so državne ali okrajne, katere bi morala država po svoji obljubi sprejeti med državne ceste. Dosedaj smo vzdrževali potom svojih okrajnih zastopov in potom deželnih doklad, ki smo jih dobivali, vsaj stare ceste. Kakor hitro so vrgli toliko cestarjev na cesto, da morajo ostali oskrbovati 18 km na dan, so spravili naše cestarje v tak položaj, da ne morejo zadostiti svoji dolžnosti in bodo čisto propadle tudi naše stare ceste.

Še enkrat cestarju. Finančni odbor narodne skupščine je de 5. maja 1922 na predlog poslancev Jugoslav. kluba zavrgel vsak odpust cestarjev v Sloveniji. Narodna skupščina je dne 28. julija izglasala državni proračun za leto 1922-23. Po tem proračunu ostanejo vsi cestarji, tudi odpuščeni, v službi. Ne enega cestarja se ne sme odpuščati. Oni, ki so bili s 1. majem odpuščeni in se jim je plačalo od tega časa samo dnevnice, morajo dobiti sedaj razliko povrnjeno. Poroča se mi, da nekateri cestni mojstri, n. pr. slovenjebistriški g. Rovšek, na stopajo silno čudno napram začasno odpuščeni cestarjem. Prizadete prosim, da mi takoj poročajo o vsakem posameznem slučaju sekatur in mi tudi javijo, ali so že dobili zopetne nastavitelne dekrete. — Posl. Franjo Zebot.

Uporaba mlinov in žag ob Muri dovoljena.

Naši poslanci so se dolgo časa borili za to, da smemo naši ljudje iz Slovenskih goric voziti svoje žito v mline ob Muri (Nemška Avstrija) in hlode na tamošnje žage. Poslanca Roškar in Zebot sta meseca marca izročila generalni direkciji carine in trgovinskemu ministrstvu obširno spomenico v imenu obmejnih občin. Obrazložila sta vladi, da v ozemlju med Muro in Dravo ni na našem ozemlju ne dovolj mlinov in ne žag. Obstoječim malim mlinom in žagam pa primanjkuje vodne sile. Generalna direkcija carine in trgovsko ministrstvo je bilo uvodoma takoj naklonjeno naši zahtevi. Na licu mesta si je meseca aprila komisija ogledala obmejne razmere in uvidela potrebo, da se dovoli ljudstvu uporaba mlinov in žag ob Muri. Vse je bilo urejeno tako, da se že s 15. majem izda dovoljenje. A kaj se je zgodilo?

Glasilu liberalne Kukovčeve stranke mariborski «Tabor» je priobčil obširen dopis, naperjen proti naši upravičeni zahtevi. Dopisnik je bil komandant Wranglovec, znani kapetan iz St. Ilja. Značilo je, da je za ta dopis v «Taboru» znal že prej nego je bil tiskan, tajnik Samostojne kmetijske stranke. V dopisu se je ostudno dožilo obmejne župane in kmetske može, ki so prišli komisijo prositi za dovoljenje uporabe mlinov, da so hoteli Wranglovce pobiti in pregnati. Uspeh tega izmišljenega in lažnjivega dopisa je bil, da je vojno ministrstvo uvedlo veliko «preiskavo» o protidržavnih namERAH klerikalcev ob severni meji.

A to še ni bilo vse. Neka oseba — katere ime pa še danes zmolčimo — je očrnila pri vladi naše obmejno ljudstvo, da so po večini «švercari» (tihotapci) in da je v ozemlju med Muro in Dravo itak dovolj mlinov in žag. Kaj se je zgodilo? Beograd ni maral dati dovoljenja za uporabo mlinov in žag onstran meje. To ovaduštvo je izvršila znana oseba samo iz gole hudobije, da ne bi naša poslanca dosegla uspeha za naše trpeče ljudi. Tako daleč gre strankarska strast vodilnih oseb iz tabora SKS!

A poslanci Slovenske ljudske stranke niso izgubili korajžje. Niso mirovali. V zakon o dvanajstinah za mesec julij se jim je posrečilo spraviti v razpravi o pogodbi z Nemško Avstrijo izvršilne točke glede obmejnega prometa. Sprejet je bil takozvani «Dopunski sporazum u pogledu regulisanja pograničnog prometa.» (Dopolnilo sporazuma z ozirom na uravnavo obmejnega prometa.)

Najvažnejša določila tega sporazuma so:

1. Deset kilometrov tostran in deset kilometrov onostran državne meje je promet za tamošnje prebivalstvo prost. Prevažati se sme vse ono blago, katero je potrebno za gospodarstvo in za živč. N. pr. seno, slama, listje, sadje, mleko, drva, oglje, kamen, gramoz, pesek, ilovica, gnoj, kruh in moka (do 5 kg za osebo), meso in sir (do 2 kg), zdravila, poljedelsko orodje in orodje za vsakdnevne potrebe, žito, semena in hlode, ki jih prebivalci prenašajo (vozijo) iz ene cone v drugo v svrhu, da jih tam zmeljejo in nazaj. Za prenos ali prevoz se smejo uporabljati vozovi, vrece in živina ter vsa potrebna priprava. Vse to je popolnoma prosto izvozne in uvozne carine.

2. Prebivalci obojestranskih obmejnih con potrebujejo za prehod meje samo navadno legitimacijo, s katero se lahko svobodno gibljejo v obmejni coni (10 km) druge države. Legitimacija mora biti opremljena s fotografijo, ki jo bo izdala politična oblast, odnosno obmejni komisariat, vidirati pa jo mora pristojna oblast druge države. Legitimacije veljajo šest mesecev in se lahko pódaljšajo. Otroci izpod 12 let, ki so v spremstvu odraslih in so vpisani v legitimaciji teh, so prosti. — Zdravniki, živinozdravniki in babice, kakor tudi obrtniki, nastavljeni v obmejni coni, imajo prost prehod

preko meje, ako izvršujejo svoj poklic v obmejni coni druge države.

3. Ta zakonska naredba je stopila v veljavo dne 5. avgusta 1922.

To so v glavnem določila obmejnega prometa. V Tajništvu SLS v Mariboru je na razpolago izvirno besedilo naredbe.

Naš beograjski centralistični uradni šimelj se do danes ni pripeljal te naredbe v Slovenijo. Okrajna glavarstva še niso dobila navodil. Radi tega je poslanec Zebot brzozjavno zahteval pri ministrstvu, da se začne omejni promet takoj izvrševati.

Ako bodo obmejne oblasti ali Wranglovci našim ljudem delali pri obmejnem prometu neprilike, svetujemo, da se vsak prizadeti takoj obrne do svojega poslanca ali pa na Tajništvo SLS v Mariboru.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pretečeni petek je bila zadnja skupščinska seja, ki pa ni bila sklepna, ker se tudi mnogim vladnim poslancem ni več poljubilo priti v skupščino. Prihodnja seja je določena za mesec september in tako je po lenobi vladne večine odložen tudi težko pričakovani uradniški zakon, kar vzbuja veliko ogorčenje v uradniških krogih.

Vprašanje podtajnikov v raznih ministrstvih se sicer rešuje, rešeno pa ne bo nikdar. Radikalci so sicer dopustili, da pride za tajnika v finančno ministrstvo demokrat Popovič, zahtevajo pa svojega tajnika v notranjem ministrstvu, demokrati pa zato rinejo svojega človeka v prometno ministrstvo, ki ima radikala za ministra, in tako bode šlo od ministrskega stolčka do stolčka, ker vladinovci drug drugemu ne zaupajo.

Kraljevič Jurij je nenadoma prišel v Beograd ter se nastanil pri nekem svojem prijatelju. Ko je potoval skozi Zagreb, je bil tam tudi njegov brat kralj Aleksander, pa se nista videla. Princ Jurjeva zadeva in njegova pisma, katera je vlada prej toliko zatajevala, se obravnavajo sedaj v interpelaciji poslanca Andjelčiča na predsednika vlade in na vojnega ministra in vsi listi so o tem polni. Princ Jurij odlega vojaško čast rezervnega majorja, od vlade pa zahteva, naj že vendar enkrat reši njegove premoženjske in druge zadeve. Kraljevič odločno povdarja, da noče živeti na narodov račun, ki je itak že dovolj obložen, ter naj se ga izplača iz kraljevske civilne liste, ki je zato dovolj visoka.

V zunanjem ministrstvu se je vršila seja komisije za konkordat. Za predsednika je izvoljen Gjurjič, za podpredsednika dr. Angelinovič, za tajnika pa Anič. Komisija bo proučila ves materijal, ki je na razpolago, nato pa bo stopila v direktna pogajanja z Vatikanom. Sklenilo se je, da se zahteva, da se uvede v celi Jugoslaviji slovanska liturgija. Kakor znano, je bila v konkordatu s Srbijo iz leta 1914 slovanska liturgija dovoljena za srbsko ozemlje.

Ministrski predsednik Pašič odputuje v Marijine Lazne na Češkem, kjer se sestane z dr. Benešem. Med njima se bodo vršili dogovori o podaljšanju češkoslovanske-jugoslovanske pogodbe, ki poteče dne 20. t. m.

Posebno značila za današnji režim in za razmere v vladnih strankah je tale izjava nekega poslanca iz Črne gore, ki je v najboljših nadah in namenih stopil v demokratski klub: «Mi poslanci iz Srbije in Črnegore smo zelo nezadovoljni z dosedanjim početjem vladnih strank. Mi smo se večinoma pridružili demokratom, ker smo pričakovali od njih nekaj dobrega, toda varali smo se. Oni so ravno taki vlastoljubci in srebrožubci kot radikalni. Spoznali smo sposobnosti enih in drugih, rezultate pa vidimo danes v Južni Srbiji in v Črni gori. Mi se bomo dvignili proti temu zlu in se bomo pridružili pošteni elementom, ki stoje danes v opoziciji.»

ITALIJA.

Nova italijanska vlada je sicer obljubila «močno roko» za red in mir v državi, ob času delavskega štrajka je bila pa zelo popustljiva napram fašistom, ki še danes spreminjajo cela mesta in pokrajine z nasiljem proti delavstvu v prava bojna polja.

AVSTRIJA.

Razni listi pišejo, da je avstrijska vlada dne 5. t. m. poslala londonski konferenci noto, v kateri slika obupen položaj, v katerem se nahaja Avstrija in povdarja nujnost kreditne pomoči. V slučaju, če londonska konferenca ne bi hotela pomagati Avstriji v njeni stiski, bosta vlada in parlament izročila vse posle velevlastem. — Na Dunaju se te vesti sicer oporekajo v tej obliki, a vendar ne taji vlada, da se je obrnila na londonsko konferenco za nujno pomoč.

FRANCIJA.

je nepopustljiva napram Nemčiji ter je že začela izvajati svoj pritisk v iztirjatev vojnih odškodnin z nastopom vojaške sile in z grožnjo raznovrstnih zaplenitev. Angleži so proti takemu nastopu in Lloyd George je svaril francoskega ministrskega predsednika pred posledicami, ki vodijo tudi do preloma med Francijo in Anglijo.

RUSIJA.

Kar Evropa po francoskih željah ni hotela, to je spoznala Japonska in Kina za potrebno. Pripravlja se z Rusijo sporazumna seja, ki naj bi obravnavala: 1. odstavev ruskih čet iz Mongolije, 2. razne ugodnosti Rusije na daljnem vzhodu in kontrola Rusije nad kitajskimi železnicami, 3. Dovolitev Rusiji, da trguje na Kitajskem. Poroča se, da je Japonska že pristala na te predloge in bo s svoje strani dala sledeče ugodnosti: 1.

odstranitev njenih čet iz Sibirije in drugih ruskih pokrajin, 2. denarna pomoč Rusiji, za kar dobi Japonska posebne trgovske predpravice. Za sedaj se ne more kontrolirati, v koliko so te vesti resnične, vendar pa je jasno, da bo med temi državami prišlo prej ali slej do popolnega sporazuma na škodo Evrope, ki se nikdar ne bo mogla gospodarsko urediti brez krepkega sodelovanja z Rusijo.

Naša zborovanja.

KATOLISKI SHOD OB NASI SEVERNI MEJI.

Opozarjamo že danes na katoliški shod, ki se bo vršil na Malo Gospojnico, dne 8. septembra 1922, na prijaznem holmcu znane božje poti Sv. Križa nad Dravogradom za dekanije: Dravograd, Marenberk, Staritrg in Vuzenica.

Obmejni Slovenci! Ta dan boste na glas izjavili, da si ne daste krajšati svojih katoliških pravic, ampak da jih hočete vsigdar uveljavljati! To mora biti sijajna manifestacija katoliške misli. Zato vsi na delo za čim častnejšo udeležbo!

Natančnejši spored še objavimo, v glavnem velja to: zjutraj od 7. do 8. ure sprejem došlih gostov na postaji Dravograd. Ob 8. uri tih maša v prostiškii cerkvi v Dravogradu, nato slovesni spreved katoliških društev in udeležencev z godbo skozi trg k Sv. Križu, tam ob pol 10. uri pridiga, slovesna sv. maša, nato javni katoliški shod pod milim nebom, na katerem poročajo naši znani katoliški voditelji in prvoborniki. Železniška zveza za Mislinsko dolino bo ugodna: vlak, ki prihaja sicer ob 8. uri le do Slovenjgradca, bo vozil do postaje Dravograd. Za Dravsko in Mežiško dolino se bo treba poslužiti navadnih poštinih vlakov. Za vrnitev iz shoda bo preskrbljeno, da bodo popoldanski vlaki na vse strani imeli zadostno število vozov!

Somišljeniki, na veselo svidenje!

Sv. Marko niže Ptuja. V nedeljo, dne 13. avgusta, po rani maši bo pri nas na prostoru pred cerkvijo političen shod, na katerem bo poročal poslanec Žebot.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. V nedeljo, dne 20. avgusta po rani maši priredi poslanec Žebot političen shod. Somišljeniki vabljeni!

Spuhlja. Kmetiska zveza sklicuje za nedeljo, 13. t. m. popoldne ob treh shod na vrtu g. Miha Brenčič. Na shod smo povabili našega poslanca.

Zavrje. Pri podružnici M. Device se vrši dne 15. avgusta po rani maši veliki shod Slovenske ljudske stranke. Govorita prof. Žebot in poslanec Žebot. Po shodu sestanek viničarjev iz Haloz.

V Lučah in Solčavi se vršita na praznik, dne 15. t. m. shoda SKZ in sicer v Lučah po rani službi božji, v Solčavi pa po drugi maši. Pričakuje se obilna udeležba. Na shodih govori poslanec Pušenjak.

Gornji grad. V nedeljo, dne 6. avgusta, se je vršil pri nas zelo dobro obiskan shod SKZ, katerega so se udeležili pristaši iz domače in sosednjih župnij. Shod je spretno vodil predsednik krajevne organizacije SKZ. Poslanec Pušenjak je v nad poldrugo uro trajajočem govoru orisal naš politični in gospodarski položaj, govoril o državnem proračunu ter o delu naših poslancev za ljudstvo. Zborovalci so z navdušenjem odobrivali izvajanje govornika in stavili nanj vprašanja radi pašnikov, škandaloznih poštinih razmer, obdačenja zadrug i. t. d.

Ljubno. Naša župnija je kar oživila. Marljivo deluje Kmetiska zveza, kmetijska zadruga in bralno društvo. V nedeljo, dne 6. avgusta, se je pokazal uspeh tega dela. Vršil se je politični shod, občni zbor kmetijske zadruge in prireditev bralnega društva. Na političnem shodu in na občnem zboru zadruge je govoril poslanec Pušenjak. Na političnem shodu je orisal delo vladnih strank, osobito slabo državno gospodarstvo ter razpravljal o delu naših poslancev za ljudstvo, na občnem zboru zadruge je na podlagi računskega zaključka, katerega je razložil, dokazal velike uspehe zadruge in bodril k nadaljnemu združnemu delu. Ogronomna udeležba pri prireditvi je pokazala, kako privlačno silo tvorijo gledališke predstave in kako si društva s takimi prireditvami pridobijo potrebna denarna sredstva. Igralo se je na ličnem, novem odru, katerega si je društvo nabavilo.

Tedenske novice.

Veliki dan katoliške veličastne manifestacije v Mariboru se približuje. Samo še dober teden nas loči do nedelje, dne 20. avgusta. Ob zvokih godbe bomo korakali v dolgem pestrem sprevodu od stolne cerkve na široko zborovališče na vrtu dijaškega semenišča. Možje in fantje, žene in dekleta, Marijini sinovi in hčere in naša za vse dobro in plemenito vneta mladina v slikovitih svojih krojih pod orlovskimi zastavami — vsi se bodo ta dan zbrali v Mariboru, da v tisočih in tisoča gromoglasno povdarijo svojo udanost in zvestobo Kristusovi zastavi križa v okrilju sv. katoliške Cerkve in da dajo duška svetemu ogorčenju proti preganjanju in zapostavljanju sv. vere naše in naših očetov. Pripravite se in prihitite na mobilizacijo navdušenih bojnikov za krščanska načela! Mariborski katoliški shod bodi krepak odmev vseh naših sijajnih zborovanj širom naše domovine! Za Boga in domovino! Bog živi!

BRATOM ORLOM IN SESTRAM ORLICAM!

Pomnite, da je dne 20. t. m. katoliški shod v Mariboru! Kot vitezi in disciplinirani branitelji krščanskih načel ste v prvi vrsti poklicani stopiti na čelo bojnikov v boju za svobodo zlato in križ častni! Dolžnost vseh odsekov in vsakega brata in sestre v mariborskem okrožju je, da se udeležijo članstvo polnoštevilno v krojih

z znaki in zastavami sprevoda in zborovanja v Mariboru! Stroga disciplina, požrtvovalnost in plemeniti cilji zahtevajo, da se brezpogojno odzovete pozivu! To pa tembolj, ker bodo tudi sosedna orlovska okrožja storila svojo dolžnost s častnim zastopstvom na katoliškem shodu. Za polovično vožnjo na železnici je preskrbljeno in izkaznice so razposlane. Brez izgovorov vsak na svoje mesto!

Dr. Josip Jeraj l. r., predsednik mariborskega okrožja.

Fran Radešček l. r., predsednik mariborskega odseka.

Sv. birma v naši škofiji se bo delila od 25. avgusta naprej v dekanijah: Laško, Skale, Dravsko polje in Ljutomer. Dnevi sv. birme in župnije, v katerih bo sv. birma, se naznanijo pravočasno.

Duhovniške vesti. Č. g. Jožef Krančič, bivši župnik v Repentaboru na Goriškem, sedaj kaplan v Gornjemgradu, je inštaliran za župnika v Ljubnem. Č. g. Jožef Dekort, župnik v Ljubnem, je stopil v pokoj in se nahaja pri Sv. Frančišku. Č. g. Alojzij Pirš, kaplan v Žalcu, je premeščen v Gornji grad. Č. g. Alojzij Zdolšek, novomašnik, je imenovan za kaplana v Žalcu.

Sramota! Poslanec Samostojne Josip Drogenig je pri vladi v Beogradu posredoval ustmeno in pismeno, da se posestva nemškega Schulvereina v Sloveniji zopet povrnejo temu društvu. Zahteval je, da se kupne pogodbe razveljavijo. To se pravi: Slovenskim občinam, ki so sedaj lastnice šulvereinskih šolskih poslopij, se naj ta posestva odvzamejo. Razun Samostojne so si v tem vprašanju vse slovenske stranke edine, da je tako početje izdajstvo, grdo narodno izdajstvo. Drogenig se je hotel s tem črnim činom prikupiti par obmejnimi zagriženecem in jih pridobiti za SKS. Na njem ostane pečat izdajstva in sramotno nemškutarstvo zopet prihaja na dan!

Samostojni — stranka ovaduhov in denuncijantov. Zgodovina kaže, da so vsi narodi vseh časov najboljše zaničevali denuncijante. Ljudje so imeli ovaduhe za ničvredne izrodke človeštva, brez časti in poštenja, izogibali so se jih kakor gobovih. Tako je bilo vedno. Le sedaj delajo samostojneži izjemo. Iz njihovih vrst nastopajo ovaduhi hujše, nego so to delali leta 1914 nemškutarji, ki so z ovadbami tirali pošteno duhovščino in slovenske rodoljube v ječo. Zadelali jih je zaslužena kazen ob prevratu. Samostojni denuncirajo, kjer je le mogoče, zlasti duhovnike, ter jim skušajo s pomočjo današnjega policajdemokratskega režima škodovati. Lep slučaj take denunciacije se je pripetil v Zavodnjem pri Šoštanju. Č. g. župnika Rožmana, ki je daleč naokoli znan kot vesten, vnet in vzoren duhovnik ter slavi v celem okraju kot izvrsten gospodar in kmetovalec, so naznanili samostojni sodniji, ozir. državnemu pravdniku, češ, da hujška proti državi iz prižnice in so mu naprtili § 308. Ovadbo je podpisal neki Zlebnik, p. d. Virtič iz St. Vida; sestavljal je gotovo ni on, pa tudi prav gotovo ne njegov pajdaš in oštarijaš Ročnik, p. d. Hrvat, ker nista še študirala prava, da bi se tako dobro razumela na paragrafe. Vodja samostojnežev Ročnik iz Zavodnjem ima za svojega brata sodnika in predstojnika sodnije v Šoštanju, ki se piše tudi Ročnik. Posledica ovadbe je bilo dolgotrajno preiskovanje po orožnikih, ki so iskali šele priče za obravnavo. Vršili sta se dve obravnavi, kateri je vodil vodji sodnije Ročniku podrejeni sodnik dr. Šmid. Poskušali so na vse načine spraviti uglednega župnika «v kajho», toda ni šlo; govoril je le resnico v cerkvi, zastopal jo je nevtrajno pred sodnikom, ki je moral izreči oprostitelno sodbo. Denuncijanti so zopet bogatejši za velik nos, č. g. župnik pa stoji neomadeževan pred Bogom in pri ljudeh. Pravično bi le bilo, da bi take podle ovaduhe zaprli, ker delajo sodnjam nepotrebno delo, strankam pa stroške in jim krajejo čas. Ljudstvo bo že izprevidelo sčasom krivico in se izogibalo nečastnih ovaduhov. Č. g. župniku Rožmanu pa čestitamo k zmagi nad kancelparagrafom in mu kličemo: Le pogumno naprej!

«Kmetovalec» kot agitator samostojnih poslancev! Kmetijska družba je prišla pod predsedstvom samostojnežev Pirc in prepada, kakor smo že to večkrat dokazali in kakor tudi čutijo člani družbe sami, ki nimajo nobenih ugodnosti več pri družbi. Namesto, da bi predsedstvo skrbelo, da si pridobi novih članov, jih odbija s tem, da se postavi na strankarsko stališče in izrablja družbo v politično-strankarske namene. Največja drznost bivšega ravnatelja Pirc, ki slovi med strokovnjaki kot starokopitnež in ne pripusti nobenega modernega duha v društveno delovanje, je pa, da pripusti objaviti v Kmetovalcu članke, ki hvalisajo samostojne in njih poslance. «Kmetovalec» od 31. julija namreč hvali samostojne kmetijske poslance zaradi zloglasnega državnega posojila 100 milijonov dolarjev in podaje še celo neresnične podatke o veliki važnosti tega posojila. Pozivamo odbornike centralnega odbora, da izvajajo iz tega postopanja predsedstva posledice in poučijo predsednika, dasi dve tretjini članov kmetijske družbe odločno prepove tako strankarsko izzivanje, kar si svojčas niso upali najstrupenejši štajerski nemškutarji. Najboljše bo, da vsi člani zapustimo družbo, da nadalje vodi slavni mož Pirc s svojim Lahom kmetijski konzorcij najmodernejšega kova.

«Kmetovalec» bi imel po svoji naslovni strani biti gospodarski list in uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo. Inženier Rado Lah, ki to uradno glasilo urejuje, je pa drugega mnenja. Prinaša članke, v katerih opravičuje družbeni predsednik g. Gustav Pirc svoje kmetijsko žvižganje, nadalje «kmetijske novice», v katerih se hvali in časti kmetijski minister g. Ivan Pucelj in klub samostojnih poslancev, ki so pa enkrat samostojni kmetijski poslanci, drugičkrat pa samostojni kmetijski poslanci. Inženier g. Rado Lah je ali namenoma ali brez namena v dnevnih vprašanjih tako slabo poučen, da s svoji mimenom krije klobasarijo, ki trdi, da

je odločen nastop samostojnih poslancev v zadevi železnice napravil povsod silen vtis. Silnost tega vtisa pa vidimo samo pri inženierju g. Rado Lah, drugod ga nismo opazili. Silnost tega vtisa na inženierja g. Rado Laha je namreč najbrž povzročila pri njem misel, da urejuje «Kmetijski list» in ne «Kmetovalec», ki nikakor ni uradno glasilo Kmetijske ministra g. Ivana Pucelja, ampak uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo. To bi lahko vedel tudi inženier g. Rado Lah!

Inženier g. Rado Lah je tajnik Kmetijske družbe za Slovenijo in kot tak urejuje tudi «Kmetovalec», ki je uradno glasilo družbe. Čudne pojme mora imeti gospod inženier o uradnem glasilu Kmetijske družbe, ker spravlja v to uradno glasilo slavospeve na ministra Pucelja in njegovo samostojno tovaršijo. «Kmet. listu» samostojnih nikdo ne verjame, naj pa «Kmetovalec» raznaša namišljene uspehe samostojnežev. Tako si misli najbrž gospod inženier Rado Lah. Naj ve ta gospod, da bo daljal odgovor za svoje delo pri družbi na občnem zboru! Še bolj čudni pa se nam zdijo zemljepisni pojmi gospoda inženierja o — Sloveniji. Dotična «kmetijska novica» v «Kmetovalcu» št. 14 namreč pravi, da se bo po železniških progah: Ormož—Murska Sobota, Št. Janž—Sevnica in Kočevje—Crnomelj—Vrbovsko ljutomerski okraj zvezal s Slovenijo! Kaj misli g. Rado Lah, da je ljutomerski okraj — na Kitajskem in ne v Sloveniji! In g. Rado Lah je inženier! Če že g. Rado Lah ne pozna ljutomerskega okraja, je morebiti že kaj slišal ali bral v «Kmetovalcu» o ljutomerskem — vinu. Če pa tudi tega ne pozna, naj naprosi svojega prijatelja Lovro Petovarja, da mu ga prinese par steklenic na ljubljanski veleselj in ga spijeta na dobro zdravje svetovnoznanih ljutomerskih gorci in na slabo zdravje samostojne kmetijske stranke, katere tudi slavospevi v «Kmetovalcu» ne bodo rešili smrti na vodeniki. — Ima pač ravno ta stranka ministra za kmetijstvo in — vode!

Iz Mežiške doline. Z nenaravno, rekeli bi z bolezensko zlobnostjo obirajo in mlatio Naprejevi poročevalci, poslušajoč se celo denuncijacij ugledne, spoštovane in za narodno stvar zaslužne osebe v Mežiški dolini ravnaajo se po starem pravilu: Krepko obrekovati, nekaj le zmirom obvisi. Kar so se naučili za časa plebiscita, tako odbijajo s tem tudi tukaj prebivalstvo, ki pravi: Kaj takega pa poprej nismo slišali in videli. Njihovo nizkotno mišljenje, objavljeno v Naprejevih člankih, nam kaže moralne propalice, do katerih narod na Koroškem umevno ni mogel imeti zaupanja, posebno, ko so se posluževali nasilnih sredstev —. Njihovo delovanje začasa plebiscita vzbuja v nas tužne spomine. Iz osebnega sovraštva bruhajo laži in obrekovanja, pri tem pa znajo prav po mojstrsko zavijati resnico. — Ti gospodje socialistični poročevalci naj le ne pozabijo, da so se izobraževali edinole s pomočjo slovenskih koroških duhovnikov. Ako bi od tiste strani ne dobivali krepke pomoči, bi bili danes hlapeci, ali pa batarji, ali pa tudi, — to je prav lahko mogoče — nemščurji agenti, kakor njihovi sodniki na obeh straneh meje. Pa tudi delavstvo — o tem smo dobro poučeni — jih gleda po strani, ker so se socialistični stranki pridružili ne iz prepričanja, — saj imajo o socializmu toliko pojma, kakor medved o petju, sami trdijo, da so narodnjaki, medtem, ko so socialisti baje internacionalni — ampak iz namena, da v tej stranki, kakor drugi voditelji za se kaj dosežejo. Javna je tudi tajnost, da se vidi eden teh Naprejevih poročevalcev že na ministerskem stolcu. Delavci imenujejo te fino izobražene gospode dopisnike Napreja — o njih se lahko trdi: kakor je lump sam, tako misli tudi o drugih — oktobrski ali decemberske socialisti, to se pravi sodruge, ki so iz zasebnih spekulacij skočili v socialdemokratsko stranko. Torej vidimo, da jih delavec pravilno sodi in prišel bo čas, ko jih bo pravilno tudi obsodil, kakor n. pr. mariborski sodrugi, ki nočejo več prenašati terorja ljubljanskih voditeljev. Delavstvo se ne da dolgo farbat po nezrelih, duševno omejenih in zmešanih zapeljivcih, katerim je politika «kšeft» — ljudstvo pa «Stimmvieh». Ta duševna revščina, tesno zvezana z perverzno zlobnostjo, katera odmeva iz Naprejevih člankov, nam pa je še-le razumljiva, če poznamo žlahto. Sicer pa o Naprejevih poročevalcih nismo izgovorili še zadnje besede.

Tretji red sv. Krančiška. Večje število duhovnikov — voditeljev III. reda sv. Frančiška zbranih na sestankih 18. januarja in zopet 19. aprila t. l. v Mariboru, je izreklo željo in prošnjo, da bi se ustanovila posebna III. redna skupščina duhovnikov v baziliki Matere Milosti v Mariboru, na grobu našega pokojnega nadpastirja dr. Mihaela Napotnika, kakor jo že imajo po nekaterih drugih škofijah in kakor je takim ustanovitvam dal pobudo zlasti zadnji 700letni jubilej III. reda. — Č. gg. voditelji in drugi III. redni duhovniki, ki imajo zdaj domala že v vseh župnijah ustanovljene III. redne skupščine vernikov so začutili tudi potrebo ustanovitve posebne duhovniške skupščine v svrhu lastne izpopolnitve in v vspešnejšo prenovitev vernega ljudstva. Sestanki naj bi nudili možnost posvetovanja vspešnejšega in enotnejšega vodstva skupščin po župnijah, budili in dajali iniciativo k obsežnejšemu in intenzivnejšemu delovanju za reveže in bolnike in vse dobro, kakor naroča vs. vodilo III. reda. V pondeljek, dne 21. avgusta ob 10. uri bo sv. maša za žive in pokojne duhovnike tretjerednike v baziliki Matere Milosti, na grobu pokojnega nadpastirja dr. Mihaela Napotnika. Po sv. maši kanonična ustanovitev skupščine duhovnikov tretjerednikov v Mariboru. Na to v frančiškanskem samostanu zborovanje voditeljev in duhovnikov III. reda. Povabljeni vsi č. gg. duhovniki cele škofije, ki pridejo k duhovnim vjam.

Shod trafikantov Maribora in okolice se vrši dne 13. avgusta t. l. ob 2. uri pop. v restavraciji «Maribor» na Grajskem trgu. Na ta shod sta tudi povabljeni zastopnika finančnega ravnateljstva ter zastopnik glavne tobačne zaloge.

Požar v Razvanju. V noči, dne 27. jul. 1922 je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju Franca Rečnika. Kmalu je bilo poslopje v plamenu. Zgorelo je vse, krma, 6 vozov pšnice z vozovi vred, kakor tudi mlatilnica. V kratki dobi je začelo goret tudi na gospodarskem poslopju Ivana Čebe. Tudi temu je požar uničil vse. Škoda je pri obeh ogromna, ker sta bila zavarovana za neznatno svoto. Domača požarna bramba je nastopila takoj ter preprečila, da je obvarovala sosedna poslopja Pristovnika in Kmetiča. Prihitele so na pomoč sosedne požarne brambe iz Hoč, Bohove,

Maribora, Radvanja, Studencev, Pobrežja, Rač, Kamnice in peker. Bodi vsem tem, kakor tudi orožnikom iz Tezna, Rač in Hoč za to njihovo trudopolno in požrtvovalno delo izrečena tem potom najprisrčnejša zahvala!

V Slov. Bistrici je umrl 3. t. m. nadepolni mladenič in Orel Tonček Vehovar iz Spodnje Loznice. Nakopal si je o priliki novembrskih vpklicev zavratno bolezen, ki je strla njegovo mlado življenje. Na posledicah vpklice sredi zime je umrl tudi njegov brat Lojzek. Dva udarca je zadela Zečevićeva naredba eni slovenski hiši. Bila sta vzorna fanta, žrtvi divjakega militarizma in njegove brezobzirnosti. Tončeka so spremljali na zadnji poti bratje Orli z naraščajem, oddelek vojaštva in pevski zbor mu je zapel dve turobni žalostinki. Br. č. g. Strmšek se je v imenu Orlov poslovil od rajnega Tončeka z ganljivim govorom, katerega so člani zaključili z orlovskim pozdravom «Bog živi!» Blagi Tonček, počivaj v miru! Na svidenje nad zvezdami!

Umrl je dne 24. t. l. pri Sv. Urbanu pri Ptuj v starosti 75 let tamošnji kmet Jožef Veršič iz Škrinjarijev. Splašil se mu je mlajši konj in ker ga starček ni mogel obdržati, je prišel tako nesrečno pod voz, da je, previden s svetimi zakramenti nekaj ur pozneje izdahnil. Rajni je bil zvest naš somišljenik. Svetila mu večna luč!

Obrtna razstava v Celju. V dobi od 12. do 22. avgusta t. l. se vrši v Celju obrtna razstava. Južna, kakor tudi državna železnica je dovolila vozne olajšave za blago in osebe na ta način, da se plača le polovica prevozne cene. Kupi se namreč celi voznik listek do Celja, ki pa velja tudi za povratek. Ta velja za one posetnike ali obiskovalce, ki se izkažejo s tozadevnimi legitimacijami, katere se dobe pri odboru obrtne razstave v Celju. Te legitimacije se dobe brezplačno na vseh postajah južne železnice, kakor tudi pri raznih trgovskih in obrtnih organizacijah. Obiskovalci obrtne razstave se na v svrhu prenočevanja v Celju zglase takoj pri dohodu v Celje pri stanovanjski pisarni na peronu postaje. Konjski oidek pa priredi premiranje konj za celo okrajno glavarstvo celjsko.

Lepe so razmere v Zavodnjem. Odkar so zavladali v občini Zavodnje samostojni, ni pravega reda in mira. Vsako soboto in ob nedeljah celi ljuhi dan in pozno v noč slišiš v obeh Ročnikovih gostilnah popivanje, ki se konča navadno s pretepom. Župan Ročnik, pd. Hrvat, ki bi moral skrbeti za ponočni mir, ima sam gostilno. Zadnje nedeljo so se tako napili korajže Ročnikovi gosti, da so po noči snovali dve nasprotni armadi in začeli medsebojno bitko. Do ranega jutra si slišal patrolje letat od enega ogla vasi do drugega. Padali so udarci po širokih plečah hrabrih junakov, vmes pa so zvenele daleč na okrog najgrše kletvice. Slava in čast izobraženim samostojnim ljudem. Glavarstvo bo se vendar maralo pobrigati, da se tudi mogočni Rečnikovi iz Zavodnje drže policijske ure, ker župan ni v stanju, da bi samega sebe nadzoroval.

Sadovi centralizma. V Topolšici je posebno zdravilišče za jetične bolnike. Vodja tega zdravilišča je bil zdravnik dr. Drobnič. Proti temu zdravniku so začeli nekateri nahujskani življi, ki so v zvezi z Beogradom, politično gonjo. Neki profesor iz Srbije se je zelo neolinkano vedel in izjavil, da rajše govori kitajsko kot slovenski. Neki dr. Savič je pripeljal iz Srbije celo vrsto sumljivih elementov, ki so izzivali in grozili. Tri glavne hujskače je morala uprava odpustiti iz zdravilišča. Kar naenkrat pa pride odlok iz beogradskega ministristva, da se dr. Drobnič takoj odslovi iz službe, na njegovo mesto pa se postavlja največji hujskač dr. Savič, ki Slovenca niti videti ne more. Če se hoče napraviti v Topolšici zdravilišče za hajduke, potem vsekakor spada njim na čelo dr. Savič. Takemu balkanizmu gostoljubna Slovenija ne more dati pristresja, posebno pa, če se vsiljuje na tako podel, skrajno predrzen in žaljiv način. Odslej se bo treba ravnati po srbskem pregovoru: Nezvanom gostu je mesto izza vrata.

Strelica je udarila 2. t. m. na Špičniku pri Sv. Juriju ob Pesnici v graščinskovi vničarji in ubila ženo viničarja Krajnc in njenega sina.

Mlinsko kolo je smrtno poškodovalo Valentina Divjaka iz Hrastja pri Gornji Radgoni. Divjak je popravil mlinsko kolo, ki ga je pa zgrabilo in tako dolgo sukalo na okrog, dokler ni odletel smrtno poškodovan in na to kmalu izdahnil.

V igri zažgali vas. Dne 1. avgusta okoli pete ure pop. so se igrali otroci v Stipu v Dalmaciji krog plev in jih užgali. Veter je raznašal iskra od gorečih plev krog po selu. Slamnatne strehe so se užgale in cela vas je pogorela prav do tal.

Zalostna smrt starca. Zadnje dni je pral stavec Mate Sarulj v Splitu sredi belega dne ob najbolj prometnem delu morske obali. Med pranjem pa je starček padel v morje. Na drugi strani obali je bilo vse polno gledalcev, ki pa niso mogli priskočiti na pomoč potapljačemu starčku. Ko so ga potegnili iz morja, je bil že mrt.

Oskrunba groba. V Bunjanah pri sv. Križu (Hrvatska) so pokopali kmetico Jagico Cetina na njeno izrečno željo z zlatim in srebrnim nakitom (17 cekinov, 5 velikih srebrnjakov). Prihodnjo noč so neznani tatovi grob odprli ter odnesli nakit.

Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Na gostiji gospodične Minke Kunej z gospodom Krancetom Božičekom v Ped-sređi se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Mariboru 177 K. Priserčna hvala!

Zopet se je otvorila v povečanih prostorih v Mariboru na Glavnem trgu števil 16 vsem še dobro znana modna in manufakturna trgovina Franc Mastek, katerega cenj. občinstvu priporoča. Več o tem v inseratnem delu.

Gospodarstvo.

JUGOSLAVIJA BO UVAŽALA ŽITO?

V poročilu novosadske žitne borze čitamo:

«Cene se kljub slabemu prometu enakomerno dvigajo. Zahteva se od vseh strani, ponudba je vzdrljiva, kupci pa hitijo z licitacijo cen navzgor. Središče prometa je pšenica in moka. Moke ne ponuja skoro nihče. Krušno moko kupuje država. Ker pa ne more zadovoljiti svojih potreb (največ se porabi za armado; op. ur.), bo — kakor se govori — z uradno-prisilnimi merami povečala zaloge tržišča. Pšenice (iz Bačke) se je prodalo 17000 meterskih stotov; zahtevalo se je 440 din. Banatska pšenica (200 meterskih stotov) po 437.50 din.»

Evo, tako se glasi del poročila borze za poljedelske proizvode. Razvidno je, da raste cena pšenice kljub malemu prometu. Vzrok leži deloma v sorazmerno slabi žetvi. Banat, Bačka, Srem in Mačva niso dali ono, kar se je pričakovalo. Pšenica je poskočila v enem tednu od 13 kron na 17 kron za en kilogram! S tem se nam odpirajo žalostni pogledi na bodočnost tako pasivnih kakor tudi rodovitnejših krajev cele države. Lansko leto so se na Hrvatskem čudili, ker se je žito takoj po žetvi prodajalo po 9 do 10 kron. To je bila za naše razmere bajeslovna cena; danes se zopet čudimo, ko čitamo borzna poročila, iz katerih je razvidno, da je začetna cena (ob žetvi) od lanske do letošnje žetve narasla za 60 do 80 odstotkov. Vsa poročila govore, da je žetev slaba. To je predznak slabe letine in obeta se nam drag vsakdanji kruh. Ker je kruh regulator vseh drugih cen, stojimo pred podraževanjem vseh življenjskih potrebščin. Kadar koli naraščajo cene luksuznemu blagu, ostane ljudstvo mirno; če raste carina na tako blago, se nihče nad tem ne spodtika. Kadar pa raste cena pšenice, pride do štrajkov in podraževanja življenjskih potrebščin. Redno gospodarsko življenje se prične razkrajati. Tam, kjer je kruh po ceni, je tudi delo po ceni. To trditve nam potrjuje stanje v Avstriji in drugod. Socialna gibanja — zahteve delavcev, stavke itd. — je treba umiriti z zadovoljitvijo širših plasti ljudstva. Rešiti je treba mnogoštevilna vprašanja, ki globoko segajo v socialno in gospodarsko življenje posameznega človeka. Država se za to ne briga. Ona ne zadovoljava ljudstva. Ona ne vrši niti pritiska, ki bi omogočil zadovoljstvo. Ta država, ki ne stori ničesar v tem pogledu, je zakrivila naraščanje žitnih cen v dobi mlave. Kako to? boste vprašali. Stvar je sledeča: Ministrstvo poljoprivrede (g. Pucelj) izdaja nekak mesečna poročila o stanju usev. Ta poročila so seveda službena. Do junija so bila ta poročila zelo povoljna, pričakovala se je izborna žetev. Poročila za julij že niso bila več tako povoljna, kljub dejstvu, da ni bilo nikjer večjih vremenskih nezgod, ki bi bile pokvarile žetev. Kakšne cilje zasleduje vlada s takim početjem? Zakaj se pošiljajo netočna poročila v svet? Posledica takega poročevanja je: 1 kg pšenice stane 17 kron!

V Osijeku, ki slovi kot središče naše žitne trgovine, so pred par dnevi plačevali 23 kron za 1 kilogram pšenične moke! Tu imate posledice netočnega poročevanja! Še en razlog je, ki deluje na naglo dviganje pšeničnih cen v Banatu, kjer se sploh določujejo cene za vso državo. Ta važen razlog je poleg netočnih poročil poljedelskega ministristva — špekulacija. Bačko in Banat so preplavili, kakor nam poročajo iz Novega Sada, raznovrstni špekulanti, katerim so se priključili še domači mešetarji, in sedaj se kupuje pšenica za vsako ceno. Ti ljudje kupujejo pšenično protokoliranim trgovcem tik pred nosom. Špekulanti polnijo svoje šrambe in čakajo na visoke žitne cene. Oni ne kupujejo velikih količin. Zadovoljujejo se s 50 meterskimi stoti pšenice. Kadar bo narasla cena pšenici na 70—80 K, tedaj bodo polagoma oddajali svoje zaloge in natlačili svoje žepe. Na ta način je bil pokupljen dober del letošnje žetve. Seljak gleda to špekulacijo in prične špekulirati sam: on kratkomalo pšenice noče prodati. Tudi on čaka na dviganje cen. Kakšne bodo posledice? Mlini, ki so imeli lani v tem času polne zaloge in so delali s polno paro, nimajo mnogo upanja, da bi se zamogli preskrbeti s pšenico. V trenutku pa, ko se bodo izčrpale stare zaloge moke, bomo občutili nemile posledice treh udarcev: slabe žetve, netočnega poročevanja o stanju usev in brezobzirne špekulacije nepozvanih špekulantov. Današnje stanje bi se moglo popraviti samo z energičnim nastopom vlade, česar se pa od današnjega režima ne more pričakovati. Preostaja še ena možnost, katere se že uveljavlja: nabava velikih količin žita iz Rumunije. To žito nameravajo vreči na naše tržišče, s čemer bi se onemogočila špekulacija domačih pijavk, ki so pokvarile vso letošnjo žetev. Zaupniki naših velikih podjetij so baje že odpotovali (v svrhu nakupa) v Rumunijo...

Jugoslavija, v kateri se nahaja del žitnice za celo Evropo, bo morala žito uvažati! Zalostna činjenica, ki nam nudi najboljši dokaz, kako nesolidno so organizirane naše gospodarske razmere.

NAŠIM SADJARJEM!

Pisec članka pod zgornjim naslovom v predzadnji številki ima — s stališča sadjarskega strokovnjaka — prav, če zahteva: «Vzgojujmo drevesca iz pešk, v drevesnici itd.» Omenjeni način razmnožitve je sadjarstvu brez dvoma in v vsakem oziru potreben, saj ga naravnost tudi nihče ne taji. Presoja mnenja, da-li je res popolnoma napačno, če tu in tam v sadonosniku rastoče divjake (slive, črešnje itd.) pocepimo, pa prepustimo posetnikom, ki so na podlagi lastnega opazovanja dobro vedeli, kaj jim je storiti.

Mali posetnik pocepi take divjake, navadno spomladi, v razkol in namen prvega članka je bil, obrazložiti, da se lahko take divjake z uspehom tudi okulira. Ta način cepljenja ima tudi to predost, da se, zlasti jeseni, lahko ugotovi rodovitnost dreves, od katerih reže mo cepiče. Koliko novih sadonosnikov imamo, ki so izvirali iz najboljših drevesnic, in vendar je kljub vsem strokovnim žrtvam moral pričakovani uspeh izostati. Čestokrat hirajo drevesca radi malih pogreškov, n. pr.: Če ležijo iz drevesnice izkopana drevesca le nekaj časa na soncu ali v mrazu, se lahko pripeti, da se lasne korenice posuše ali zmraznejo. To škoduje drevesu v poznejši rasti. Kar se tiče drevesnih uši, je znana stvar, da so udomačene najbolj v drevesnicah in da se jih največ od tam eksportira. Sicer pa je vsaka polemika o tem predmetu nepotrebna. Na stari, dobri, domači korenini je zraslo mnogo dobrega sadja, čeprav drevesa

niso prišla iz modernih drevesnic in se ni delalo po nobenih šablonah.

F. R.

Razvoj grozdja lani in letos. Državni kmetijski kemični preizkuševalni zavod v Mariboru nam o razvoju grozdja v lanskem in letošnjem letu poroča sledeče: V lanskem letu 1. avgusta je imel en grozd iz Kalvarije pri Mariboru (mala graševina na Portalis 902) 111 jagod, a letos jih je imela 1. avgusta 158. V lanskem letu dne 1. avgusta je tehtal en grozd 44 gramov, letos dne 1. avgusta je pa tehtal 69 gr. V lanskem letu 1. avgusta je znašala teža ene jagode 0.36 gramov, letos dne 1. avgusta pa 0.44 gramov. Množina kislin v odstotkih je znašala dne 1. avgusta lanskega leta 3.27, letos 4.9, v 100 delih soka lanskega leta 4.29, a letos 4.9 gramov kislin. Iz tega sledi verjetnost, da bomo pridelali letos 40 do 50 odstotkov več vina kakor v lanskem letu ter da tudi kakovost vina ne bo slabša nego je bila v lanskem letu; dana je še celo možnost, da bomo letos pridelali še boljše kapljice, nego smo jo pridelali v lanskem letu. Seveda je še vse v božjih rokah, ker se še ne ve, kake bodo vremenske razmere do trgatve.

Na živinski sejm v Mariboru dne 8. avgusta 1922 se je pripeljalo 14 bikov, 240 volov, 386 krav, 10 telet, 12 konj in 1 osel. Cene za 1 kg žive teže so bile sledeče: Debeli voli 35—40 K, poldebeli 30—34, plemenski voli 30, bikji za klanje 20—38, debela klavne krave 27—31, plemenske 20—24, krave za klobasarje 13—17, molzne krave 21—24, breje 21—24, mlada živina 24—30, teleta 32—38 kron.

Tržne cene v Mariboru. Dne 1. avgusta t. l. so bile na mariborskem trgu sledeče tržne cene, ki se seveda razumejo v dinarjih: 1 kg govejega mesa drugovrstne kakovosti je stal 14—17 din, 1 kg govejega jezika svežega 15 D, vampov 5—6, pljuč 6, ledvic 15, možgan 15, parkljev 5, loja 5—15; 1 kg teletine 15—17, jeter 15, pljuč 15; 1 kg prašičjega mesa 22.50, pljuč 10, jeter 10, ledvic 15, glave 13, nog 7, svežega špeha 34, papriciranega 34, prekajenega 34, prekajenega mesa 31, prekajenih nog 7, jezika 31, glave 12; 1 kg kravskih klobas 35, braunšvajger 19—21, 1 prekajena klobasa 4—5; 1 kg konjskega mesa I. kakovosti 8, II. kak. 7, 1 konjska koža 137.50, 1 kg goveje kože 11, telečje 18.75, svinjske 4, 1 kg govejega usnja 100—140, podplatov 80—85, 1 par piščancev 16, večjih 20, 1 kokoš 36, raca 25—28, gos 25—30, golob 5, kunec majhen 5, večji 17 dinarjev; 11 mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 35, masla za čaj 42, trapistovskega sira 60, ementalnega 115, polementalnega 60, parmezana 125 din.; 1 jajce 1.50; 11 novega vina 10—14, starega 10—12, 11 žganja 25 din.; 1 kg belega kruha 6, črnega kruha 5, 1 kg jabolk 4—5, marelic 8, breskev 9, hrušek 4—5, mandeljnov 60 din.; 1 kg kave 35—50, pražene 50—60, riža 6—11, soli 4, popra celega 30, zmlatega 32.50, paprike 40, sladkorja v kristalu 19, v kockah 22.50 din.; 11 jesiha navadnega 1.50, vinskega 2.50, olja namiznega 28, bučnega 37, špirta denaturiranega 15 din.; 1 kos mila 13—15 din.; 1 kg pšenice 4, rži 3.50, ječmena 3.75, ovsa 4, koruze 4, prosa 4, ajde 4, navadnega fižola 4, rajčjega fižola 4.50, leče 15 din.; 1 kg pšenične moke štev. 0 6.75, štev. 1 6.50, štev. 6 6, 1 kg ješprenja 6, otrobov 2.50, koruzne moke 4.50, koruznega zdroba 5.50 do 6, zdroba pšeničnega 7.50, ajdove moke 9.50; 1 kg salate indivje 1.50, 1 glava zgodnjega zelja 4—5, 1 kg paradiznikov 7—8, kumare .125—4, 1 kg zluščenega graha 4—5, 1 kg zgodnjega krompirja 2—2.25 din.

Cene za seno in slamo v Mariboru. 1 meterski stoif sena je stal dne 1. avgusta 190—237.50, ovsene slame 125—137.50; obojega se je pripeljalo le malo na trg.

Cene za drva v Mariboru. 1 kubični meter trdih drv je stal 112.50, mehkih 100, premoaga trboveljskega 31.50, velenjskega 25, 1 kg oglja 1.25, kokska 1.50, 1 l petroleja 6, bencina 20, 1 kg karbida 3.90, sveč 15 din.

Hmelj na hmeljskem trgu v Zalcu tudi v pretekli dobi ni bilo živahnega povpraševanja po hmelju. Nekaj malega se je poprodalo za ceno 1500—1800 č. K za 50 kg. Zunaj na deželi so bile hmeljske cene nekoliko višje in so se gibale med 1400—1500 K Stanje hmeljskih nasadov se je vsled ugodnega vremena zelo popravilo. Hmeljska letina bo srednje dobra. Tudi stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini obeta izobno letino. V Savinjsko dolino je že prišlo precej hmeljskih prekupecev.

Hmeljarjem! Poverjeniki Hmeljarskega društva so se dne 6. t. m. sestali v ta namen v Zalcu, da se dogovorijo, koliko bodo letos plačevali za obiranje enega škafa hmelja; enoglasno se je sklenilo, da se bo plačevalo po 4 K s hrano in po 6 kron brez hrane za označeno delo; a meza se pa tudi lahko predrugeči, ako to zahtevajo krajevne razmere ali pa kakovost hmelja. Obče obiranje golding hmelja se ne bo pričelo med 10. in 15. avgustom — kakor je bilo objavljeno, nego okoli 20. avgusta.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 237 naših K, francoski frank stane 27.40 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0.74 K, za 100 češkoslovaških kron je plačati 800 K, za 100 nemških mark 53—56 in za 100 laških tir 1544 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1.60 centima (1 centim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone padla za dve točki.

Dopisi.

Žetale. Samostojna koruza je zgrešila pot. V začetku letošnje spomladi je dal samostojni poslanec Drogenik tukaj razglasiti, da bo priskrbel svojim zvestim pristašem po ceni korozi. Vsi župani so morali nato poslati na okrajno glavarstvo najprej do 20. maja seznam revnih samostojnežev in zraven še posebno izjavo, da bodo to korozo vestno razdelili. Sedaj je že avgust, pa obljubljene koroze še ni od nikoder. Sedaj ne vemo, ali niso naše žetale zadosti samostojne, ali se je ta koroza spremenila v kako nevidno reč.

Griž. Iz Griž nam piše bivši socialni demokrat: Bil sem dolgo let organiziran v socialdemokratski stranki. Kot tak sem poslušal govore raznih socialdemokratskih govornikov ter čital njihove časopise. Ker si nisem pustil iztrgati svojega verskega prepričanja in nisem izgubil zdrave pameti, sem končno po temeljitem razmišljanju prišel do prepričanja, da je socialdemokratska stranka ena izmed najbolj lažnjivih, hinavskih strank in organizacij. Pred volitvami so prihajali med naše kmetsko delavsko ljudstvo in so delali tako, kot da bi bili verni, pobožni, z eno besedo, kot da bi bili sami svetniki. Takoj po volitvah so pa že začeli zabavljati čez duhovnike in vero. Zahtevali so odpravo kršćanskega nauka iz šol in znani voditelj Etbin Kristan je

večkrat zahteval ločitev Cerkve od države in še več drugih. Pravili so, da je vera prazna fraza in zasebna reč. Pred volitvami so se delali vsi resnično pobožne, a kmalu po volitvah so se pa pokazali v pravi luči. Moral sem priti do prepričanja, da je ta stranka najbolj propadla stranka, o čemer se bo vsakdo lahko prepričal ob prihodnjih volitvah. Nasprotno sem prišel do prepričanja, da sloni Slovenska ljudska stranka na zdravih in krščanskih temeljih, da ni razredna stranka, da združuje pod svojim okriljem vse stanovce, ter da je najmočnejša stranka v Sloveniji. Socialna demokracija se nahaja na mrtvaškem pohodu, kajti ona je tista, ki je s samostojneži in z demokrati vred glasovala v Beogradu za centralizem in je pomagala nas ropati samouprave. Na dan volitve bomo pa s kroglicami in rokavi obračunali z našimi škodljivci in izdajalci!

St. Janž na Vinski gori. Na dan zlate sv. maše, katero daruje naš bivši, a sedaj vpokojeni gosp. župnik Mihael Strašek, dne 13. t. m., priredi tukajšnje Slovensko katoliško izobraževalno društvo točno ob 3. uri popoldne pod gospodarskim poslopijem gospoda župana Jakoba Lešnik dveh igri: «Tri sestre» in «Trije ptički». Prireditev se vrši ob vsakem vremenu. Vsi, kateri se udeležijo zlate svete maše, kakor prijatelji družvenega življenja in poštene zabave so prav prijazno vabljeni. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih društvenih knjig, odnosno novega odra.

Šmihel nad Mozirjem. V župniji šmihelski je nekaj «naprednih», ki kažejo svojo okolio s tem, da širijo okoli pisma brez podpisov, v katerih se grdo sramoti Marijina družba, se napadajo naši vrli somišljeniki ter se na najpoglejšan način obrekujejo pošteni fantje in dekleta. Tako podlih in sramotnih sredstev so se zmogni posluževati samo ljudje, ki so vsled čitanja slabih časopisov versko in pravno docela izprijeni ter prepojeni s sovraštvom do vsega, kar je katoliško. Napadeni pa se naj ne vznemirjajo. Ker so napadeni po krivici, jim je to le v čast; bila bi pa zanje sramota, ako bi jih taki ljudje hvalili. Dostični zlobneži bodo pa s svojimi lažmi dosegli le zaničevanje poštenomislečega ljudstva, ki se bo s studom obrnilo od takih propalic. Staršem kliče mo: Pomislite, kam pustite svoje otroke, pomislite, kam bomo prišli, če bo šlo tako naprej! Fantje in

dekleta, ki niste še pokvarjeni, pustite za vselej tako tovaršijo!

Mozirje. Ze dalj časa priobčujejo liberalni listi grde napade na naše voditelje, naše duhovnike v okraju in na somišljenike, ki delujejo v prid naše stranke. Vsi ti napadi so izliv onemogle jeze radi krasnega uspeha katoliškega shoda in Orlovskega tabora. Duša in voditelj te gnusne gonje je «slavni» župan trga Mozirje, ki je pred leti priromal brez posvetnega blaga v naš trg, ki pa se mora le «klerikalcem» zahvaliti, da je danes tako mogočen gospod, večkratni milijonar, ki smatra za potrebno, da blati vse, kar ne trobi v liberalni rog. Ako ne bo kmalu konec teh lažnjivih napadov, bomo priobčili o Pevcu stvari, da še ga bodo zapustili tisti, ki mu sedaj še delajo štafažo. Pevce naj pusti našo stranko pri miru in naj napne vse svoje sokolske sile in naj naredi red v lastni liberalni stranki, da ne bodo liberalni obč. odborniki pri sejah občinskega odbora med seboj se pripravili in grizli ko največji sovražniki, kar ni v čast našemu trgu. Dobro bo, da Pevce v Narodnem listu in Novi dobi opiše one velike kozle, katere strelja kot — veleslavni župan. Najbolj se pa Pevce osmeši s tem, da se postavlja kot zastopnik trgovcev; ko je splošno znano, da ga trgovci ne marajo in si prepovejo, da bi on v njihovem imenu hujskal in odbijal krščansko ljudstvo, katero vzdržuje trgovce. Sicer je pa mnenje vseh Mozirčanov-domačinov, da Pevce nam dolgo županil ne bo in vroča želja njegovih liberalnih soodbornikov, da kmalu s svojimi milijoni zapusti Mozirje, da more v našem trgu nastopiti tolipotrebna sloga in mir.

Mozirje. Pridete nekaj nedeljo naš vrl somišljenik do glavnih cerkvenih vrat ter hoče notri. Ker se pa «bogaboječji» kristjani pri nas kakor po drugod preveč držijo vrat, ni bilo mogoče priti v cerkev. Naš mož si misli: Jaz ne morem noter, vi pa ne boste mogli ven! Obrne ključ, ki je tičal v vratih ter ga vtakne v žep. Ljudje so morali pri treh drugih izhodih iz cerkve. Škode ni trpel nihče. Ne bomo preiskavali, ali je bila to zaslužena kazen, ali pa nepremišljenost, kar je storil naš somišljenik. Zaslužil je kvečjemu, da ga kdo malo pokrega. Iz napredne ljubezni do bližnjega so pa nekateri delali tako dolgo, da je bil tožen. Pomislili

niso nič, da s trdim delom svojih rok služi kruh sebi, ženi in šesterim dobrim otrokom, in da je včasih naravnost v obupnem položaju. Naprednjaki bi ga pa bili radi še bolj potlačili. Stvar se je sicer dobro iztekla, res je pa le, da če bi škodoželjnost gorela, bi nastal tudi v Mozirju velik požar.

Mozirje. Sliši se, da nameravajo prirediti Samostojni dne 20. avgusta pri Šmihelju nad Mozirjem veliko reč. Imeli bodo petje, godbo in tudi govornik pride iz Celja. Če je vse to res, upamo, da noben zaveden kmet ali delavec ne bo šel zraven. Saj so nas razni samostojni in liberalni «dobrotniki» menda že dosti opeharili.

Mozirje. Naš somišljenik g. kipar Ivan Cesar se je poročil dne 7. avgusta z gđe. Marijo Prisljan iz Braslovč. Bilo srečno!

Marija Reka. Pod vodstvom č. g. misijonarja iz Celja bomo obhajali tridnevno v čast Mat. božje v dneh 13., 14. in 15. avgusta. V nedeljo in na sam praznik tri pridige, v ponedeljek ena. Blagi častilci Marijini prijazno vabljeni od blizu in daleč! Po Mariji k Jezusu!

Rečica ob Savinji. Naš vrli somišljenik g. Anton Turnšek že dalje časa boleha na težki bolezni. Ugledni rodbini naše sočustvovanje in g. Turnšku skorajšnje okrevanje!

St. Ilj v Slov. gor. Naročnik s začetnimi črkami R. C. na poli 253 iz St. Ilja v Slov. gor. se prosi, da napiše celo ime, ker mu drugače ne moremo poslati lista. — Upravišтво «Slov. Gospodarja.»

Sv. Marjeta pri Moškanjcih. Na katoliškem shodu so bili vsi naši župani in njihovi zastopniki. Bilo je tudi posebno veliko naših odraslih mož. Mladina — Orli, Dekliška zveza in pevci — je seveda bila polnoštevilna. Nastopili smo tudi s skupino osmih okrašenih vozov. Tako nismo zadnji v boju za naša krščanska načela in za slovenske ljudske pravice.

Hiša enonadstropna v Mariboru v bližini koroskega kolodvora se proda. Naslov v upravi lista. 1-2 645

Vabilo na veselico, katero priredi Bralno in pevsko društvo na Zg. Ponikvi v nedeljo, dne 13. avgusta ob 8. uri pop. v župnijski uti. Na sporedu so 3 znanstvene igre in v odmorih godba. Ob pol 10. uri se vrši cerkveno opravilo, procesija s Najsvetejšim. K obilni udeležbi naše šlavnosti prijazno vabl. odbor.

Kupim proti takojšnjemu plačilu ali vsamem v najem gostilno, restavracijo, hotel ali žago. Dopisi s natančnim popisom in ceno na Goralk. Lihče, Korosko. 1-3 618

Vabilo na XV. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Selni ob Dravi, kateri se vrši v posojilniški prostorih v župnišči dne 27. avgusta t. l. popoldn ob 3. uri. Dnevni red: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o sedanjem obdobju zbiranja. 2. Poročilo nadzorstva in nadzorstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1921. 4. Volitev nadzorstva in nadzorstva. 5. Skušnost. Odbor vabi, da se udeje polnoštevilno udeležbo občnega zbora. Pripomni se pa, da ako ob šolodenem času se ne udeleži sadostno številno udeležbo, se vrši na občni zbor eno uro pozneje pri vsakem številu rokov. 640

Prazne sode transportne in za zaloge proda v vsaki velikosti trvdka

Pugel & Rossman, Maribor, Trg Svobode 3. 1 2 647

Iščem službo za oskrbnika ali prvega viničarja. Vprašanje na upravo lista. 1-2 687

Viničar z najmanj 4 osebnimi se sprejme, predstavi naj se pri:

Voller & sin posestnik vinogradov Lajteršperg pri Mariboru. 1-2 616

Novo kovačijo s posestvom proda Franc Karber, Kaniža, pošta Pesnica. 649

Nov mlin na tri jare, s železnimi transmisijami, hita s gospodarskim poslopijem in 8 orala zemlje proda Franc Kovačec, Vitomarci, p. Sv. Andraž v Slov. gor. 1-2 650

Kupim vinograd v dobrem stanju. Cenjene ponudbe na upravo Slov. Gospodarja. 654

Prostovoljno gasilno društvo v Ravanju priredi, dne 13. avgusta 1922 zraven gostilno Paršonik v goradi gospe Bachern veliko gospodno veselico s vajalimi ljudskimi zabavami. Ker je čist dobiček namenjen za nabavo novih cevij in gasilnega orožja, so vsi prijatelji in dobrotniki društva posebjani na ob lez obisk.

Dva trgovska učenca s pr. marno šolsko liobrazbo, močna in zdrava, 15 let stara in poštene kmetke hito spre me takoj Ant:n Valenčak, tr. oves v Velenja. 1-2 641

Trgov. pomočnika mlajšega, pridnega in poštenega, železnisake in špecerisake stroke ter pridno prodaja ko sprejme trgoveca Jos. Jsgodlš, Celje 15 1-3 658

Sprejme se pri takojšnjem nastopu kuharica ki je velič tudi vsakega drugega hitnega opravila, mesečna plača K 600 do 700. Ponudbe na naslov: Trgovina Fijavš, Št. Jur ob juž. žel. 1-3 651

Sodarske pomočnik sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu v hiši Fran Replč, sodarski mojster, Ljubljana, Traovo. Ponudbe direktno na naslov. 624 1-2

Proda se lepo posestvo v okraju šoštanj, dobro gospodarsko poslopije, 46 oralov zemlje, 3 četrt ora lepega vosa za sekati, cena po dogovoru. Naslov pove uprava lista 1-2 600

Med vso sto kilogramov, svež, silčen prvostalni silni pridelek, med v satorju, prvostalni rosek, jamačno čisto in zdravo blago razpočilja Ivan Krašovec, Čebelar, Črna pri Prevaljah, Kor. 3-4 670

Iščem službo za viničarskega oskrbnika ali prvega viničarja s dolgoletnim spričevani. Vprašanje na upravo lista. 1-2 609

Sprejme se učencev trg blagom, predno t imaj, le is boljše kmetke hito in kaveri so holo s dobrih spričevalom dovršil, ponudbe pisane na trgovino Franc Fijavš, Št. Jur ob juž. žel. 652 1-3

Na prodaj malo rabljena kromatonska harmonika s 28 bas, si izdelek. Cena po dogovoru. Naslov: Arliš Matija, Paridel 9, Dobje pri Planju. 3-5 698

Samostojen delovodja ali policar sprejme, istota m se sprejmejo skladaj in delavci v trajno delo pri stavbeni trdkli Karei Rojs v Ormožu. 1-2 632

ZAHVALA.

Za mnogobrojne izraze sočutja ob priliki prerane smrti nepozabne nam mamicе oziroma stare mamicе, gospe

Frančiške Zdolšek-Sučeve

posestnice v Okrogu pri Ponikvi ob juž. žel.

ki je v petek, dne 4. avgusta 1922, v celjski javni bolnici nenadoma podlegla naporom bolezni, izrekamo vsem, ki so se nas in blage pokojnice v dnevih žalosti tolažilno spomnili, svojo prisrčno zahvalo.

Posebej pa se še moramo zahvaliti upravitelju celjske bolnice, g. Ivanu Prekoršek, za naklonjenost tolažbo in prijazne nasvete v prvih trenutkih po smrti pokojnice, čast. domači duhovščini, o. Odilu iz reda sv. Frančiška v Ljubljani, šolskemu vodstvu na Ponikvi ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjene žalne vence in spremstvo pokojnici na poslednji poti pri prevozu iz Celja na ponikovško pokopališče k zadnjemu počitku, domačemu pevskeму zboru na Ponikvi pa še izrekamo prav izredno hvalo za s čustvom odpeta žalstinke v cerkvi in ob odprtem grobu pokojnice.

NA PONIKVI, dne 6. avgusta 1922.

Zdolšek—Anderburg Št. Jur ob juž. žel. Zdolšek—Pinter, Ponikva. Dr. Josip Zdolšek, Brežice. Zdolšek—Šuc. Okrog. Zdolšek—Finžgar, Sv. Lovrenc Dr. p.

GOSTILNA

z večjim prvovrstnim posestvom v industrijskem kraju ob državni cesti blizu kolodvora se proda. Cena po dogovoru. Ozira se le na resne reflektante, posredovalci izključeni. Cenjene ponudbe na

Zastopstvo jugoslov. novina IVO SUŠNIK, Maribor Slovenska ulica št. 15. 1-2 64

10.000 kron nagrade dotičnemu, kateri izsledil vlomilca ali ukradeno blago iz trgovine urarja **Stojeca v Mariboru.** Pred nakupom vsakovrstnih ur, zlatih in srebrnih predmetov se občinstvo svari in naproša, da vsak slučaj takoj naznani bližnji oblasti. 1-2 64

Zopetna otvoritev znane trgovine!

Cenjenemu občinstvu naznanjam uljudno, da sem svojo sedaj povečano in na novo urejeno trgovino vseh vrst manufakturnega in modnega blaga

v Mariboru, Glavni trg št. 16

zopet otvoril; izbiro imam že prav veliko, nove množine blaga pa prihajajo dan za dnem.

Priporočam svojo že dobro znano trgovino kar najtopleje in ponovno zagotavljam svoje cenjene odjemalce kar najboljše postrežbe po najnižjih cenah.

FRANC MASTEK, manufakturna in modna trgovina.

10. avgusta 1922.

Celje. Glavni izpit na orgljarski šoli v Celju dne 12. jul. je napravilo z dobrim uspehom 6 tretjeletnikov — 2 sta se posebno odlikovala na orgljah. Kot komisarja je kn. šk. ordinarijat v Mariboru poslal nadzorovat č. g. vikarja Juraka v Celju, kateri jim je podal v slovo lepe nauke ter podaril diplome. V prihodnjem letu bodo baje zastopani učenci iz petih škofij. Kot poslušalci so bili navzoči č. g. mis. laz. Šavelj, g. Jošt ter gg. glasbeniki Klančnik, Petek, Suler.

Zibika. Pri nas v Zibiki so vse nasprotnne stranke utih-nile. Samo Slovenska ljudska stranka in K. Z. še živita. Pa nekaj nasprotnih listov se pride po pošti, pa to je brez vsakega pomena, ker nasprotnne stranke se že tako bogate, da lahko liste zastopajo pošiljajo. A mi Zibičani se ne zmenimo nič za nje. Pred zadnjimi volitvami so samostojni hujšački kričali, da bodo klerikalci upeljali tlako, da so «farji» za tlako. Z različnimi zaničljivimi lažmi so, blatili našo katoliško stranko samo, da so pri zadnjih volitvah pridobili naše uboge davkoplavalce na svoj lim. Tako torej samostojni in rdeči nam bodo naprtli na naše žuljeve roke in rame nesrečno tlako, ako ne bomo mogli zmagati visokih davkov. Samostojni minister Pucelj, izprašaj si svojo vest, kaj delaš z nami.

Jurklošter. Zlato poroko sta obhajala 30. jul. 1922 po preteku 52 let vzornega zakonskega življenja 77letni «zlata» žena Kranec Gorišek in 72letna «zlata» nevesta Marjeta Gorišek. «Zlata» prazupanski par z visokega Vetrnika —Kozje.

Jurklošter. Pri srebrni poroki sta si 30. 7. 1922 med slovesno službo božjo ponovila ljubezen in zvestobo zakonsko čez 48 let srečnega zakonskega življenja 80letni «srebrni» ženin in 76letna srebrna nevesta Laharner Martin in Marija iz Tolmina na Goriškem.

Razne novice.

Velika tvornica za ure v češkoslovaški republici. Nedavno tega se je vršil v Schwarzwald na Nemškem shod urarjev, katerega se je udeležilo več urarskih podjetnikov iz Morave. Kakor je posneti iz zadevnih poročil, so oznanili bratje Jungham, lastniki znane velike tvornice za ure v Pforzheimu, da bodo prihodnje leto sezidali veliko tvornico za ure češkoslovaških dežel s svojim denarjem in z glavnicjo češkoslovaških urarjev.

Dobroten razbojnik. Te dni so ujeli v Siciliji nekega razbojnika po imenu Salvator Rapisarda, kateri uživa v svojem kraju izvanredno priljubljenost. Svoječas je bil obsojen na 20 let ječe radi nekega težkega zločina, ali ljudstvo ni dopustilo, da se sodba izvrši, ter je več kot 12.000 ljudi podpisalo prošnjo za pomilostitev, v kateri so želeli podpisani, da se razprava še enkrat pregleda. Cela vojska je bila pripravljena da ujame razbojnika, na katerega glavo je bila razpisana nagrada 10.000 lir. Kljub temu se je Rapisardo malo brigal za odredbe oblasti, ker ga je ljudstvo znalo varovati na vsakem njegovem koraku in je našel zavetišče v vsaki hiši. Jahal je vedno krasnega belega konja, a kot spremstvo mu je služilo 10 velikih psov. V vaseh je užival veliko moč in veljavo, storil vsem mnogo dobrega, preganjal samo tatove, ter silil dezertirje, da se vrnejo k svojim polkom. Razumljivo je torej, da je glas o njegovi aretaciji vzbudil veliko ogorčenje med sicilijanskim ljudstvom. Številne množice so ga prišle v ječo obiskati, da prosijo za njegovo oprostitev.

«Učeni» otroci. Svetovnoznan je bil mali Kristijan Heinencken iz Belgije, ki je znal v drugem letu na pamet vse sv. pismo. S tremi leti pa je govoril francoski, nemški, latinski ter je odgovarjal na vsa vprašanja o zgodovini in zemlje-pisu. Umrli je v četrtem letu. Mozart je z dvemi leti igral na harfo, v petem letu pa je dirigiral svoje skladbe na solnograški univerzi. Sestleten je šel na turnejo po vsej Nemčiji. Torquato Tasso je pisal s sedmimi leti lepe verze, Paskal pa je napisal z dvanaajstimi leti razpravo o akustiki. Stuart Mill je študiral grščino s tremi leti, Ruskin pa je napisal knjigo v treh delih, predno je izpolnil svoje šesto leto.

Prebivalstvo New-Jorka. Od celokupnega nevjorškega prebivalstva je komaj 35 odstotkov pravih Amerikancev. Od 60.000 prodajalcev je komaj 6000 Američanov iz New-jorka, a vsi drugi so tujci. V mestu je 12.000 prodajalcev cve-tlic, a skoro vsi so Grki, 2972 prodajalcev sadja, ki so po narodnosti deloma Grki, deloma Italijani, 17.311 mesarjev, ki so večinoma Nemci, Rusi in Italijani, 6639 slaščičarjev, ki so tudi po večini Grki, 440 mlekarjev in 332 kavarnarjev, katerih lastniki so sami tujci. Šest milijonov prebivalcev živi v 177.600 hišah z eno rodbino, v 87.344 hišah za

dve rodbini in v 107.192 hišah z več stanovanji. Nemcev je v Newjorku 789.000, Irceve 720.000, Rusove 994.356, Italijanov 802.893 itd. Po tej statistiki živi v Newjorku več Rusov nego v Petrogradu.

Zastrupila se je radi las. Američanka Miss Rooth Evans v Newjorku si je dala odrezati lase po vzorcu orleanske device, da postane lepša. Pa ker je bil učinek tega nasproten — postala je namreč še bolj grda, se je vsa obupana 24 letna devojka zastrupila s plinom.

Zavarovanje proti dežju. Taka stvar se seveda more dogoditi le v Ameriki, ker v delih sveta se ljudje navadno zavarujejo samo proti suši. Toda Američani, ki gredo na letovišče, si hočejo na vsak način zasigurati užitek. Amerikanec pa vsako, makar še tako malenkostno zgubo, noče na noben način kakega nadomestila. Zato so veliki ameriški zavodi prevzeli nalogo, da zasigurajo ameriške milijarderje proti zgubi užitka na letovišču. Plačilni obroki takšnega zavarovanja so seveda zelo veliki, prav amerškanski.

Ruska sovjetska vojska. Skandinavski listi poročajo, da je imela ruska sovjetska vojska 1. maja 1.500.000 bajonetov, 2000 srednjih topov, 600 težkih topov in 10.000 strojnih pušk. Večina vojaštva je proti vsaki vojni. Število ubežnikov, zlasti pri obmejnih oddelkih znaša 40 odstotkov. Poleg rednih čet ima sovjetska vojska neke vrste orožnike, ki jih je okoli 250.000 in ki so menda edini zanesljivi vojaki.

Zanimiva razkritja iz življenja opic. V Berolinu v vseučilišni dvorani je imel neki učenjak, vseučilišni profesor in ravnatelj berlinskega zverinjaka dr. Hecke približno sledeče znanstveno predavanje na podlagi večletnih vsestranskih znanstvenih opazovanj. Izjavil je iz življenja bistva in inteligentnosti opic sledeče: «V skupino človeku podobnih opic prištevamo črnodlakasto gorilo, črnodlakastega šimpanza, oba doma v tropični Afriki ter rjavodlakastega orang-utana iz tropične Azije. Vsem tem trem vrstam opic, kakor sploh vsem opicam, manjka v možganih zmogljivost govoriti (Sprachcentrum) kot pri človeku. Iz tega vzroka ne bo prišlo nikdar tako daleč, da bi mogle govoriti tudi najbolj nadarjene in s človeškim razumom negovane opice. Glasovi, katere izstijo tudi najbolj nadarjene takozvane človeku podobne opice, niso ničesar drugega, nego izraz — rekel bi hipnega — duševnega vsičenja ali čustvanja in niso v prav nobeni zvezi z pojmom, kakor je dar človeški se pogovarjati s človekom. Domačini v tropičnih deželah, kjer živijo opice, so seveda drugačnega naziranja. Ti ljudje pravijo, da opice nočejo govoriti zaradi tega, ker bi se sicer izdale, da so človek in bi morale opravljati razna dela. Ako se malo opico primerno navaja ali bolje rečeno neguje in vzgaja kakor otroka, živi človeku podobna opica v ujetništvu 16—18 let. Na dejstvo, da se nekatere človeku podobne opice, prav dobro počutijo v ujetništvu ozir. v zverinjaku, je kot dokaz znana opica «Maja» v dunajskem zverinjaku. Kot nadaljni dokaz temu je v berlinskem zverinjaku se nahajajoča opica-šimpanzinja, ki je po šestmesečni nosečnosti skotila mladiča, kot prvega v evropskem ujetništvu, katerega je mati ves čas negovala z brezprimerno ljubeznijo in ta mladič še sedaj živi, dočim je njegova mati že pred leti podlegla griži. Na vprašanje: Ali je človeku podobna opica tudi inteligentna, je imenovani učenjak povedal sledeče: «O tem ni nobenega dvoma. Evo dokaze. Opica ženskega spola šimpanzinja «Misi» v Berolinu puši cigarete s slastjo, kakor kak človek. Po jedila si gre sama v shrambo za jedila, odklene si sama in shrambo vestno zaklene. Strastno ljubi kavo, katere popije kar po tri skledčice. Iz ponve si sama nalije kavo, kateri pridene potrebno množino mleka in sladkorja. Psiholog prof. dr. Koehler je znanstveno neizpodbitno dokazal, da se človeku podobne opice vedejo po prevdanku, kajti one si zbirajo in napravljajo kako orodje liki človek iz pradobe. Imenovani profesor je sad banan privezal tako visoko, da bi ga nobena opica ne s skokom in ne s plezanjem mogla doseči. In kaj je storila opica, da je prišla do sadu? Nanosila je prazne skrinje, iste položila druga na drugo tako, da je mogla z roko utrgati sad. V drugem slučaju, ko ni bilo blizu nobenih praznih skrinj, je opica prinesla drog, ga postavila pokoncu nasproti visečemu sadu in s tako hitrostjo splezala po drogu, da je hipno z roko zgrabila za sad. Ko se je drog nagnil na stran, je opica s sadom v rokah odskočila v stran. Isti profesor je postavil v sredino železne ograje bananin sad. Opica šimpanza ni mogla na noben način priti do sadu. Profesor je pustil tamkaj neko kratko palico iz bambusa. S to palico ni mogla opica priti do sadu. Kako si pomagati? V kratko in debelo bambusovo palico je opica vtaknila dolgo in tanko palico in je tako prikotalila k sebi bananin sad, ki je bil v sredini železne ograje.

Za zgradbo hiš

se prodaja: votla cementna opeka, cementna strešna opeka, masa za Herakliith-stene, gipsove dile in prvovrstni portlandski cement maeke „Split“ v vsaki množini pri Hltrosidu. Maribor, Vetrinjska ulica 30, Telefon 212. 2-3* 638

„Marija Zvezda“
pristen trapistovski sir
prodaja

Matija Lah, Maribor.
na Glavnem trgu. 2-3 626

Posestvo s vinogradom 7
oralov je takoj
na prodaj. Danajski jarek št. 161,
Rošpoh, Kamnica pri Mariboru.
2-2 621

Trgovski učenec

se sprejme v Špicerijski trgovini
Milof Oset, Aleksandrova cesta
št. 45, Maribor. 2-2 629

Proda se mlin,

oslojema netni mlin, ki je ni
popolnoma izgotovljen s vso mlin-
sko opravo ter posestvom vred s
približno 6 erali. Navadna mlina
s tremi pari in s prvovrstnim ka-
monjem je v polnem obratu. —
Mlin je na dobri vodi ter 2 mil.
od farne cerkve in okrajne ceste
oddaljen. Posojja so vna sidana,
v dobrem stanu in na novo krita.
Vprašati je pri lastniku Ivana
Klemenčič, Sv. Bofank v Slov.
gor. 2-3 625

Priporočila se trgovina

Z galanterijo in drob-
narijo, velika zaloga
špage, vrvi in gurt
na drobno in debelo

DRAGO ROSINA

Maribor, Vetrinjska ul. 26.
2-2 627

Lepo posestvo

meri 4 orale s enonadstojnim po-
alopjem, v hiši je tobakna tračica,
v I. nadstropju se nahaja finančna
straža, zraven je tudi mensica in
ledenica, vse v dobrem stanu se
proda. Cena se isve pri lastniku
pri Sv. Benedikta v Slov. gor. 11.
2-3 695

Noben strup! Nobena kem.
kisikova kislina, za zdravje
zajamčen izborec

namizni kis

prodaja na debelo in na drob-
no najmodernejša avtoma-
tična tovarna sa kis (jesih)

FELIKS SCHMIDL

Maribor, Koroška c. 18

Vsaka gospodinja, ki skrbi
za zdravje svoje družine, naj
povsod sahteva le pristen
SCHMIDLOV kis. 8-10 231

„Koranit“

škriljevec

zastopstvo in zaloga

Maks USSAR

8-10 Maribor, Gregorčičeva ulica 17. 473

Kuhano maslo

kupim vsako množino po najvišji dnevni
ceni skozi celo leto. Ponudbe na:

Karel Robaus, pekarna, Maribor,
Koroška cesta šte. 24. 2-3 633

O V E S

2-2 620 kupuje po najboljši ceni

Matija Ziegler, Maribor, Glavni trg.

Izjava.

Spodaj podpisani obžalujemo, da smo gosp. Jurija Zaloker-ja, posest. v Zvodnem št. 34, obč. Teharje z neresničnim obrekovanjem žalili ter se gosp. Zalokerju zahvalujemo, da je pri posrelovalnem uradu obč. Teharje sodniško tožbo umaknil in smo pripravljene do danes vse narastle stroške poravnati, kakor tudi to izjavo.

Zvodno, 1. avgusta 1922.
Rozman Anton, Rozman Franc, Rozman Antonija.

ZAHVALA.

Podpisani izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo za izkazano sožalje povodom prebridke izgube moje drage, nepozabne žene, sestre, svakinje, tete in mnogim mnogim botre

Rozalije Kolar roj. Kapun

posestnice na Goraji Polskavi

katero smo dne 29. julija 1922 izročili materi zemlji.

Zlasti se zahvaljujemo domačemu č. g. župniku in č. g. župniku iz Frama za spre-vod od hiše žalosti na pokopališče. Posebno se še zahvaljujemo čast. domačemu gosp. župniku za ganljiv govor ob odprtem grobu ter tudi domačemu pevskemu društvu.

Končno bodi izrečena zahvala vsem sosedom ter sploh vsem, ki so tako mnogo-brojno od blizu in daleč prihiteli ter rajnici izkazali zadnjo čast. Nepozabno pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin!

Na svidenje nad zvezdami, Bog ti plačaj ves trud. Počivaj v miru, bodi ti zemljica lahka!

GORNJA POLSKAVA, dne 6. avgusta 1922.

Franc Kolar, mož. Franc Kapun in Miha Lunežnik, brata. Ivana Furman roj. Kapun in Elizabeta Schlosser roj. Kapun, sestri. Marko Furman in Leopold Schlosser, svaka. Elizabeta Kapun roj. Grizold, Ana Lunežnik roj. Plečko, svakinji.

Zahvala.

Povodom nenadne, tragične smrti našega
nepozabnega sina in nečaka

Ivana Tomanič

osmošolca ptujške gimnazije

ki nas je ostavil poln visokih idealov v trenutku, ko smo stavili vanj najlepše upe, se čutimo dolžni izreči tem potom najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so nas tolažili v težkih urah, vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri iskanju njegovega trupla in pri lepem pogrebu, dne 4. avgusta 1922. Posebno zahvalo izrekamo preč. duhovščini, predvsem č. g. župniku Doberšku za obilo tolažbo v težkih urah, guvernorkoma g. Vivod-u in abit. Kozinc za v srce segajoče poslovilne besede ob odprtem grobu, vsem cenj. pevcem za pretresljive žalostinke ter dragim tovarišem pokojnika, ki so ga nesli na zadnji poti; sploh vsem prijateljem in znancem trga Sevnice, ki so nam z mnogobrojno udeležbo pri pogrebu olajšali našo težko bol. Hvala vam prisrčna vsem. Ohranite dragega nam Ivana v blagem spominu!

Žalujoči rodbini: Ivan in Marija Tomanič, Dra-ženci pri Ptuj. Jože in Anica Sever, Sevnica.

Mapec s dobrim spričevalom, kateri je že našel pri konjih in rastline delo na polju naj se takoj ponudi svadki A. Pinter & druga, trgovina s Slov. Bistri. 2-2 618

Širite naše liste!

Seno, slamo drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja
OSET ANDREJ, MARIBOR
Aleksandrova cesta 57, tel. 88.

Iščem majerja. Ponudbe pod „vesten“ na upravnih listih. 9-8 697

Odpadki sukna platna, sunje, železo, čestine, ovčje volno ter vaskovrstne odpadke kupuje po najvišjih dnevnih cenah Alojzij Arbetar, Maribor, Dravska ulica 15. 6-10 476

Velika izbira volnenih štefov za birmance od 180 K naprej, enako tudi dr. manufakture se dobi najceneje pri 25-26
J. TRPIN
Maribor, Glavni trg 17

Ormoška posojilnica v Ormožu poprej (dr. Geršakova) obrestuje hranilne vloge po **4 do 4 in 1/2 %** ter daje posojila na osebni kredit po 6%, na vknjižbo 5%. — Urađuje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne. Načelstvo. 9-10 357

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novoga leta naprej navadno vloge po

4 1/2 %

in v vsaki vlogi pa po dogovoru.

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

pri „Belem volu“.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po

4 1/2 % oziroma do 5 1/2 %

od dneva vloge do dneva dviga. — Posojila daje na vknjižbo, poroštvo in zastavo. — Otvarja trgovske kredite pod zelo ugodnimi pogoji.

Vloge nad K 1.000.000.000.—

Kapital in rezerve nad K 200.000.000.—

SLAVENSKA BANKA D. D., PODRUŽNICA CELJE

Ljubljana—Zagreb—Beograđ

Bjelovar, Brod n. S., Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor, Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Sabac, Sibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac, Budapest (Balkan bank), Split (Jugosl. ind. banka), Wien (M. R. Alexander).

Obrestuje vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu po

4 1/2 %

brez odpovedi

5 %

proti 30-dnevni odpovedi

5 1/2 %

proti 60-dnevni odpovedi

6 %

proti 90-dnevni odpovedi

od dneva vloge do dneva dviga ter plačuje rentni in invalidski davek sama.

Poštne položnice brezplačno na razpolago.

MEDIĆ, RAKOVC & ZAKNL
d. z o. z. Ljubljana

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. Brzjavni: Meraki, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. Telefon 64.

Podružnica Maribor. Gosposka ulica. Šolska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Lak za pode. Priznana najboljša in zanesljiva kakor: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

M E R A K L

Lak za pode. Emajlni lak. Linoleum lak za pode. Bronuline. Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

Apno iz Zagorja kakor tudi fin portland-cement in vsakovrstne cementne izdelke priporoča

C. PIKL, Maribor, Koroščeva ul. 69.

ELEKTRICNI STROJI proizvod AEG električni števcji proizvod A E G

žarnice Tungstram, vse elektrotehnične potrebščine v zalogi po ugodnih cenah.

elektrotehnična tvrdka **Karol Florjančič, Celje.** Proračuni brezplačno.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/1 — Telefon 311 — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Sibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost s Sveopće Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez R 50.000.000.—

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Semenska ajda, koruza

bela in rumena,

Oves, pšenična moka

vseh vrst se dobi dobro in po ceni pri

Gospodarski Zvezi v Celju

Razlagova ulica št. 1.